

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28 — Cor.
Pe jumătate an 14 —
Pe 3 luni . . . 7 —
Pe o lună . . . 2 40

Pentru România și
străinătate:

Pe un an . . . 40 — franci

Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 780.

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi N-rul 1/a.

—
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

—
Mulțumite publice și Lee
de deschis oostă șirul 20 fl.

—
Manuscriptele nu se in-
napolază.

ROMÂNUL

Veniți apostoli!

Blaj, 5 Octomvrie.

Omul a mâncat din rodul pomului Cunoștinței și și-a început drumul greu, plin de spini — al vieții. A pornit în lume fără ca să poată bănuși măcar Sfârșitul, fără ca să poată cunoaște vre-odată Ținta... S'au închis pentru el porțile ce nu aveau să se mai deschidă: porțile lăcașului în care stăpânea, „împăcată în sine”, pacea cea sfântă.

Acesta e mitul, care — precum aproape toate miturile — îmbracă în haina fermecată a poveștii (în care azi nu mai putem crede) un simbur de adevăr. — Omul s'a desprins din lumea celorlalte viețuitoare, a ieșit din Raiul mulțumirii și liniștii, în clipa când a gustat rodul cel atât de dulce și atât de amar al Cunoștinței, — când și-a cunoscut ființa sa de om, când arma și puterea lui, mintea, l-a ridicat la rangul de împărat al creaturilor. De-odată cu asta s'a pornit goana după un ideal, pe care mintea nu-l poate găsi și care-și trimite mereu razele chemătoare, dintr'un Răsărit necunoscut... Împăratul creaturilor n'a mai cunoscut mulțumirea nevoilor astâmpărate fără greutate, în creerii lui s'au născut noi dorinți, noi exigențe, cari cereau o mulțumire. Aceste exigențe nu s'au mărginit la nevoile trupului, ci deodată cu înmulțirea lor, au devenit tot mai abstracte, tot mai greu de ajuns.

E fără sfârșit acest proces ce decurge în viața omenimei. Deodată cu înaintarea lui înaintează și numărul dorințelor neimplinite, al nevoilor neîmpăcate.

Se găsește acest nefericit împărat al creaturilor în mijlocul unei lumi, care îi dă dorul, fără să-i dea mulțumirea, — se găsește îndemnat de scânteia dumnezeiască din sufletul său spre culmi pe cari nimicinia himei nu-l lasă să le atingă. E șoimul crescut în sclăvie el. De după gratiile temniței sale el privește mereu un crâmpei dintr'o zăre necunoscută, care îl cheamă fără încetare și în care nu s'a putut adânci niciodată. Și — poate — pe lângă aceste chinuri sufletești viața mai e și vitregă cu el și pentru sudoarea cu care îngrașă brazda cea neagră a pământului — nu-i dă nici o coajă de pâine.

E un fiu de împărat ce pribegeste flămând pământul, purtând în suflet Cunoștința ființei sale și chinul acestei cunoștințe.

Dar totuși are o mântuire. Fieea are o lege fără excepții, care s'ar putea numi legea compensării. Nu este bine absolut, nu este picur de durere, care să nu poarte în sine motivul mângăerii; nu există dulceață fără un fir de amarăciune și veninul își poartă în sine leacul: nu este adânc de val care să nu se ridice, — creastă de val care să nu se afunde.

Și astfel și ființa de om, înțelegerea omenescă pentru care a fost scos din raiul Necunoașterii, poartă în sine simburile mângăierii. Mintea și inima omenescă, începând dela cele dintâi viețuitoare cari se pot socoti oameni, au avut un veșnic tovarăș și mângăietor: Religia. Născută din durerile ființei de om, din indemnul neînțeles al firei omenesti spre o țintă mai înaltă și din puterea de gândire a omului, care odată îl isgonise din raiul păcii — religia îmblânzi în toate timpurile suferințele oamenilor, picurând în noaptea de chin o rază a paradizului pierdut....

Mintea omenescă, după ce îi răpi omului pacea și fericirea, îi dădu mântuitoare Religia.

Omul are nevoie de o religie, de o credință. Fie ea îndumnezeirea Focului, acest sfânt puternic, binefăcător și neînțeles, fie Idolii de cari azi râdem, Stelele cari își trăiau viața dumnezeiască urzind sortile oamenilor, fie credința într'un puternic Manitou, care ridica în câmpiile pururea verzi și pline de vânt sufletele Indienilor căzuți în luptă și pedepsea răutățile oamenilor, fie religiile vechi, grecești, scandinave, Buddhisimul cu disprețuirea vieții omenesti, Creștinismul cu iubirea lui, fie această religie oricare sistem filosofic — doar aceste încă sânt religii — (începând dela filosofia bruscă a lui Epictet, care își redobândește pacea și fericirea mințindu-și ochii și mintea, — până la teoria filosofului, care crede că a găsit adevărul obiectiv) omul trebuie să aibă o religie. Care religie trebuie să o aibă? Care este cea mai bună? Acum, când nu mai căutăm cât adevăr obiectiv este în singuraticile religii, ci constatăm necesitatea lor — putem spune un singur lucru: *aceea, care e în stare să-i redea un colțisor din paradizul pierdut, care e în stare să-i aducă mângăere.*

Ca să aibă însă religia, oricare ar fi ea,

puterea miraculoasă de a nivela viața omenescă, trebuie să aibă omul *credință* puternică, neclintită. Credința e temelia oricărei religii, care dacă se clatină, se prăbușește în-treg zidul. În clipa când norul acopere soarele, *Fata Morgana* se distramă și înaintea caravanei pierdute în nisipuri se întinde nesfârșita pustietate cu chinurile ei. În clipa când norul bănelii sau necredinței învinge credința — palatele de cristal în cari a ajuns pribeagul fiu de împărat se prăbușesc, și el se vede de nou pe drumul cel spinos și fără bucurie...

Marele dușman al nostru din Roma, dând ascultare păgânilor, cu o trăsătură de condei a clatinat și a nimicit credința a zeci și poate sute de mii de oameni credincioși ai bisericii, în a cărei frunte stă. Publicând bula episcopiei ungurești a arătat, că e o minciună ceea ce credea poporul înainte. A arătat, că în biserică sa nelegiuirile se fac cu zimbete de fericire și pe lângă binecuvântări apostolești, — a arătat, că a înșelat poporul, când spunea că el e locțiitorul lui Christos celui drept și bun.

Azi zecile de mii, pe cari i-a lovit blestemul bisericii greco-catolice ungurești stau fără mângăierea credinței.

Asupriți de toate liftele, chinându-și viața cu o coajă de mălai uscat, azi li s'a luat și singura mângăiere ce o mai aveau.

În o sută de biserică: ale lor se aude pentru ultima oară graiul dulce al părinților. Clopotele își schimbă glasul: din mângăetor ce era se face hohotul dușmanului învingător și ale Minciunii-s și ale Răutății de-acum. În frumoasa lor țară, — frumoasă și dragă, deși nu le rodește lor — năvălește puvoi de păgâni îmbrăcați în haine popești, trimiși de capul bisericii în care credeau bieții de ei! Pleacă bunii preoți români, în suflete cu îndoiială în dreptatea cerului, — pe buze cu blesteme grele.

Și zecile de mii sunt azi lipsite de credință, singura mângăiere a amărâței lor vieți!

Veniți apostoli ai oricărei religii, veniți și mântuiți poporul! nefericit, mântuiți-l de Roma — în care credea!

„Pace maghiaro-română”. Domnul Babeș să nu se supere. Nu de pacea pe care o visează el de atâția ani, e vorba. Ci de o pace la care vom ajunge pe o cale mult mai simplă. Cel puțin așa ne-o spune oarecare domn, Szabó Jenő, în coloanțele lui „Budapesti Hirlap”. N'avem decât să ne lăpădam de „prejudițiul” care ne-a îndemnat să ne ridicăm împotriva înființării episcopiei ungurești și să recunoaștem „adevărul” susținut de numitul domn, că adevăratul sferul de creștini greco-catolici sunt unguri „pur sanque”, iar nu români și ruteni de origine, — și atunci pacea e ca și făcută. Și de ce n'am recunoaște acest adevăr, după ce odată l'a recunoscut și Scaunul papal în bula „Christifideles” și l'a recunoscut în cele din urmă chiar și Viena, de unde de altfel am importat noi fatalul prejudețiu. Ca bun catolic, Szabó Jenő ține să ne desvăluască din toate laturile însemnătatea uriașă ce o are pentru catolicism crearea episcopiei de Hajdudorog. Ii înțelegem în cazul acesta foarte bun, strădania ce o depune pentru a ne desbăra de „prejudețiu”, că în Ungaria nu avem alți greco-catolici, decât Români și Ruteni. Se miră, ce motive ne pot îndemna să stăruim cu atâta încăpăținare în „prejudețiu” nostru.

D. Szabó dela început ne ia cu zorul și repetă meren, cel puțin de douăzeci de ori, că aceea ce susținem noi nu e decât un prejudețiu, bun de exploatat pentru agitatorii noștri fără suflet. Dar d. Szabó în articolul-i „judițios” se ferește de Istorie ca dracul de tămâie. Nu amintește cu un singur cuvânt de originea religiei greco-catolice la Maghiari. Istoria ne vorbește de unirea Rutenilor, apoi mai târziu de unirea Românilor cu Roma. Istoria cunoaște în Ungaria Români, Ruteni și Sârbi greco-orientali, dar nu știe nimic de Unguri de confesiunea greco-orientală și, în consecință, cu atât mai puțin de o unire a lor cu Roma. Și apoi d. Szabó se ferește încă de un lucru. Uită să ne spună că aproape toți credincioșii din comunele noastre anexate la episcopia ungurească, înșiși mărturisesc că sunt Români și nu doresc limba ungurească în biserică, ceea ce s'a văzut și acum în urmă cu ocaziunea numeroaselor adunări populare ținute în chestiunea înființării episcopiei ungurești.

Dar ce să mai lungim vorba? Am precizat în atâtea rânduri punctul nostru de vedere, lămurind în toate privințele chestiunea episcopiei ungurești, încât, credem, e de prisos să ne pierdem mult timpul cu ploaia de cuvinte ale domnului Szabó Jenő. E foarte natural ca dsa să pledeze din toate puterile — fie chiar cu debitarea de minciuni conștiente și retăcerea lucrurilor știute de toată lumea —, odată ce patrioții din Hajdudorog i-au încredințat președin-

ția comisiei alese pentru a face propagandă în favorul episcopiei ungurești. Omul nu face alta, decât își îndeplinește datoria cu care a fost însărcinat, un lucru care nu alterează deloc starea adevărată a lucrurilor.

Nou credit de stat. Din Viena ne vine știrea că guvernul afacerilor comune va cere încă în actuala sesiune a delegațiilor votarea unui credit de 200 milioane de coroane, pentru acoperirea trebuințelor militare.

Consiliu de miniștri comuni. Un consiliu de miniștri comuni, la care au luat partea și ambii șefi de finanțe, a avut loc în Viena sub președinția ministrului comun de externe, contele Berchtold. În consiliu s'au stabilit, în liniamente generale, bugetul anului viitor și s'a fixat termenul celei mai apropiate sesiuni a delegațiilor. După cum se vestește, noile delegațiuni vor fi convocate pe ziua de 4 Noemvrie, când se va desbata apoi proiectul de buget pentru anul viitor.

Adunarea dela Cluj și „primejdia valahă”. În convocarea marelui meeting al opoziției unite la Cluj, organul pururi vigilant al patrioților șovini „B. H.”, găsește încă un bun prilej să atragă atențiunea „națiunii” asupra „primejdiei valahe”, care îndeosebi pe terenul economic amenință să ia proporții tot mai îngrijitoare. O admoniază în același timp să se ferească de a urma conducătorii opoziției, cari, orbiți de lozinca votului universal, mână apă pe moara agitatorilor valahii. Și așa, „B. H.” bătându-și joc de „masele brute” ale poporului de rind și sperind „națiunea” cu fantoama primejdiilor de tot soiul, speră că va putea reținea țara în progresu-i spre democrație.

Intunerecul satelor noastre.

Arad, 5 Octomvrie.

În drumul vieții neamul nostru face grozave sforțări. Mai ales că noi nu dispunem de multe aparate cu cari să îmbunătățim viața socială. Busola e simțul datoriei, munca fără preget a celor din fruntea satelor noastre. Sătenii dispun de mijloace pentru a se putea informa de mersul trebilor obștești, au ziare prin cari cunosc sfaturile frunțașilor cu tragere de inimă, și mai au tradiții și concepții ridicate despre ceea ce trebuie să se

realizeze într'o anumită vreme. Moralul satelor se reînnoiește după trebuințele materiale și suiești. Dar evoluțiunea în acest chip atât de înceată are trebuință de vreme îndelungată, iar sub presiunea evenimentelor uneori mersul normal se turbură. Păstrarea echilibrului e posibilă numai prin oamenii cărții, prin intelectualii veghetori și neadormiți îndrumători pe calea cea bună, care ne asigură un rost în arsenalul cu armele atât de aspre și repezi ale civilizației Europei...

Durere însă, că cei mai apropiați prin poziția lor de săteni, cei cari servesc în numele crucii, cari au destinele neamului în mâna lor, nu stau la postul lor — dar nutrim nădejdea, alinătoarea nădejde, că nu vor fi prea mulți.

Un țaran dela sate, un țaran vrednic și înțelegător, și-a înmuiat condeii în grăitoarea cerneală, și ne-a trimis nouă răvaș, ca să spunem lumii românești ce întunerec e în satul lui, iar despre cele ce scrie „poate mărturisii cu jurământ”, nu numai el, ci toți oamenii din satul lui, chiar și preotul, care de multeori le spune cuvinte de aur.

Și anume de ce ne scrie cu atâta credință în legitima lui durere?

Pentru că toți sătenii au pus umăr la umăr mai deunăzi „de au ridicat o școală, care întrece pe toate cele din jur, o școală ca un palat”, din sărăcia lor de plugari trudnici „pentru ca copiii lor să se împărtășească de sfânta învățătură.”

Ce s'au gândit ei au pus din nou umărul să înalțe o maestoașă biserică. Deocamdată s'au mulțumit să o restureze pe cea veche. Zis și făcut. A sosit și ziua sfințirii 15 Septemvrie c. au luat parte preoții din tract, aproape toți, căci în aceeași zi aveau și o conferință la care însă părintele protopop nu a luat parte ci — s'a șters, din motive subtile. Sătenii au ascultat cu deosebit interes frumoasele sfaturi ale preoților, dar le zăcea la inimă o greutate: pentru ce fața între fețe, părintele protopop nu a luat parte la conferință, ci s'a mulțumit cu remunerația sătenilor pentru osteneala venirii în sat. (Undeva pe valea Oltului.) Și un alt cârd de gânduri

Marcel Prévost.

Revederea.

Insemnările unei provinciale.

Subtilul romancier al gingașelor existențe de Parisiene din zilele noastre, psihologul vaporozelor și totuși istețelor franceze din marea burghezime merită pe deplin folosul pe care-l ocupă la Academie, sutele de mii de edițiuni în care i-se vând cărțile și gloria de care se bucură el în Franța și în străinătate. Spun aceasta, nu ca ceva nou, desigur, ci fiindcă nu de mult, într'un cerc literar în care mă aflam și eu, am auzit ne numeroși confrăți susținând cu energie că d. Marcel Prévost nu ar fi decât un talent de mâna a cincea, care și-a usurpat celebritatea și șansele-i literare. Și mulți, foarte mulți scriitori tineri din Franța, sunt de părerea lor.

Operele academicianului francez sunt însă îndestulătoare pentru a dovedi contrariul. Dela faimosul său roman „Les Demi-Vierges” și până la ultimele și interesantele lui „Lettres à Francoise”, d. Marcel Prévost nu a făcut decât să fixeze cu un succes și cu o fidelitate rară, sufletul nestatornic, setos de iubire și totuși incapabil de o mare pasiune, al parizienelor noastre cu dare de mână. D. Marcel Prévost a fost din această pricină învinuit de lipsă de profunzime și de vigoare; parcă d-sa ar fi de vină dacă personajele pe cari le pune în scenă și pe cari le-a imitat după realitate, nu posedă sufletul vulcanic al contemporanilor marelui Revoluționi.

Firește că d. Marcel Prévost nu este un Balzac, un Flaubert, un Maupassant și nici chiar un Zola. Dar așa cum se înfățișează talentul d-sale e destul de frumos. El va avea meritul nemăsurat de a lăsa în urmă-i adevărate documente ale societății în care a trăit.

Am avut înalta cinste de a fi fost prezentat dlui Marcel Prévost, într'un salon din Versailles. Ca om, d-sa este seducător, ca confrate larg și generos, plin de amabilitate și de cuvinte însuflețitoare pentru tinerii și încă obscure scriitori. De asemenea d-rele Prévost, sunt niște ființe încântătoare, cari au moștenit spiritul și grația tatălui lor.

Cred că-i va interesa pe cetitorii acestui ziar, când le voi spune că, venind vorba de români, d. Marcel Prévost a avut aerul de a-i cunoaște mai bine decât aș fi crezut. La o întrebare a mea, d-sa mi-a mărturisit că dacă nu-i cunoaște pe români, cunoaște în schimb mai multe române, Bucureștence și provinciale, dela cari, ca un ilustru psiholog feminin ce este, a primit mai multe scrisori. „Am fost încântat — mi-a spus academicianul francez — de înțelepciunea și eleganța cu cari au fost scrise, și mai ales, de puritatea și grația cu cari românele se exprimă în limba franceză...” —

Adrian Corbul.

10 Iunie.

Cât de puțin stăpâne suntem pe inima noastră și cât de rău ne cunoaștem, vai! Știam, desigur, că amintirea lui Pierre e încă vie în mine; îmi plăcea să cred că nu comit nici o crimă din pricina acestui cult statornic, deoarece îmi aducea aminte de o greșală unică și atât de veche, care n'a avut și nu va avea nici odată o urmare.

Îmi plăcea chiar să numesc remușcare această amintire neștearsă care, de zece ani încoace nu m'a părăsit nici o zi, care m'a obsedat, care m'a stăpânit în taină, sub înfățișarea mea calmă de mamă de familie, ca atâtea altele. Amintire amară și sfâșietoare pe care o ofeream lui Dumnezeu ca o expiațiune a păcatului meu... Și iată că un incident neașteptat îmi descoperă nevruta fățarnicie a conștiinței mele... A fost îndeajuns un cuvânt al soțului meu: „Generalul de Giory vine să ne inspecteze în săptămâna viitoare” pentru a redeschide cicatricea și a-mi face rana mai arzătoare decât odinioară... Sosește Pierre! Peste puține zile îl voi vedea aci, în orașul acesta unde — acum abea îmi dam seama — am trăit așteptându-l.

Inima îmi bate ne mai auzit la acest gând. Ah! sunt o mamă de familie nedemnă! Tulburarea aceasta nu e nici rușine, nici remușcare, nici teamă... Ea este aceeași care mă exalta odinioară, când îl întâlneam pe căpitanul de Giory în vre-un salon, când îl vedeam pe stradă, plin de colb, reîntorcându-se cu compania sa la cuartir după vre-un marș făcut în zori de zi:

Știu eu adevăratul nume al acestei tulburări. Dar nu îndrăznesc să-l spun.

16 Iunie.

Cât de neschimbate-s toate în jurul meu de atâtea vreme! Să mă mai mire faptul că în acest mediu nemișcat, inima mi-a rămas aceeași, inima mea tânără cu toți anii ce s'au scurs?

negre s'a abătut peste capetele bieților oameni: părintele protopop „o mers la lege, cu cel mai de frunte om, cu crâsnicul pentru o vorbă de nimica, având de martor pe bivolarul, de a fost de râsul lumii.”

Spune, că le-au vorbit frumos doi preoți și că au fost foarte mândri că Românii au preoți așa de învățați.

Dar săteanul nostru, ridică o chestie vitală în plângătoarea lui scrisoare. E vorba de un proces mare pe teren social, care dăinuiește de întregi decenii, între sași și români în anumite locuri. Acest proces e susținut de învățătorul satului în paguba românilor — de acel învățător, căruia sătenii i-au pus la dispoziție „7 odăi” în localul școlii. Mijlocește cumpărarea pământurilor dela români pe prețuri ieftine — ori scumpe, de puțin interes! — pentru sași!

Și ci-că în seara zilei cu acele două înălțătoare acte, — învățătorul din chestiune ar fi aranjat un fel de teatru, la care românii n'au luat parte, dar au venit — săsoaicele „și domnu învățător tot săsește a jucat toată noaptea”, s'a chilit bine până la ajungerea — sub masă...

„Inșă decât cu astfel de oameni mai bine să ne înghițăm pământul”... așa încheie săteanul nostru după ce descopere alte brutalități, pe cari inșă le-am strecurat în coșul uitării.

Iată cum stăm cu conștiința datoriei și cu demnitatea celor două personaje, cari se coboară atât de jos de pe pedestalul moral, încât ajung în rangul târitoarelor. Și vor mai fi astfel de cazuri, în așa vremi ca ale noastre, cu incorigibile păcate.

Delegații germani la Sinaia.

— Relațiune oficială. —

Luni, 17 Septemvrie la orele 8 jum. dimineața, o delegațiune a regimentului II de Dragoni al Gardei din armata prusiană a sosit la Sinaia, pentru a felicita pe M. S. Regele, cu prilejul împlinirii a 50 ani, de când Majestatea Sa face parte din acest regiment. Delegațiunea era compusă din dnii Lt.-colonel baron de Zedlitz și Leipe comandantul regimentului; căpitanul de

De unsprezece ani după amiezile mele au trecut toate la fel, lângă fereastra odăii mele care dă spre Esplanada pustie. Le-am petrecut lucrând, cetind, primind din când în când câțiva prieteni veșnic aceiași. În fiecare zi, la aceeași oră, soțul meu a intrat în odaie, când se întorcea dela intendență și m'a sărutat pe frunte. Intocmai ca și pe vremea când Pierre de Givry mă iubea, casa mi-e goală, căci cei doi fii ai mei, născuți după depărtarea noastră, sunt acuma la Flèche.

Și odaia a rămas aceeași. Am dorit ca nici o mobilă, nici o tentură să nu se mute din loc. Stând aici mai multe ceasuri pe zi, am visat mai bine la cel absent în acest decor familiar... Iată așa pe unde a intrat în ajunul plecării lui, scaunul pe care a șezut, în fața mea. Iară eu, ședeam pe acest fotoliu. O roșeață ușoară însuflețea obrazii săi mați; ori cât de bine știa el să se stăpânească glasul i-a tremurat totuși când a rostit aceste cuvinte cari m'au străpuns, luându-mi orice putere de rezistență:

„Vin să-mi iau rămas bun dela d-ta. Plec mâine”.

„Adimeaura, cum stam cu ochii închiși, cu capul răsturnat pe speteaza fotoliului, o halucinație netedă ca realitatea m'a făcut să retrăiesc această scenă. Am primit cu adevărat în urechi sunetul acestor crude silabe, și în inimă frigul de moarte care m'a cuprins atunci. L-am revăzut pe Pierre la genunchii mei, vorbindu-mi cu o duioșie pătimasă, rugându-mă să părăsesc

Kummer, locotenentul de Wagenhoff și sublocotenentul de Aweyden, adjutantul regimentului. În gara Sinaia, delegațiunea a fost întâmpinată de un adjutant regal; Maiorul Bronsari de Schellendorff, atașatul militar german și locotenentul Carp, atașat pe lângă delegațiune. După ce au avut loc prezentările, delegațiunea fu condusă, în trăsurile Curtii, la casa Cavalerilor de lângă Castelul Peleş, unde au fost găzduiți.

La orele 11 jum. dimineața, M. S. Regele, purtând uniforma Regimentului Nr. 9 de Dragoni care poartă numele Său, a primit în audiență pe membrii delegațiunii, cari L-au felicitat pentru jubileul de 50 ani, oferindu-I un prea frumos album, conținând iscăliturile actualilor ofițeri ai regimentului, cu următoarea dedicație:

„Majestății Sale Regelui Carol I al României, cu prilejul împlinirii a 50 ani, de când M. S. a fost mutat în al 2-lea regiment de Dragoni al Gardei; oferit cu cel mai adânc respect și recunoștință, de corpul ofițerilor regimentului II Dragoni al Gardei „Impărăteasa Alexandra a Rusiei”.

Suveranul, primind cu mare bucurie darul ofițerilor, a binevoit a Se întreține apoi în modul cel mai cordial cu fiecare.

La orele 12, M. Sa Regele a primit în audiență și o delegațiune de grade inferioare din rezerva aceluiaș regiment, care, în numele „Societății foștilor camarazi din regimentul II Dragoni al Gardei” au oferit Suveranului o adresă și o statuie de bronz, reprezentând pe Impăratul Frederic al III-lea.

La ora 1, un dejun de gală a avut loc la Castelul Peleş, în onoarea membrilor delegațiunii. Au luat parte pe lângă Curtea regală și principiară: d. prim-ministru T. Maiorescu, cu dna; d. general Argentoianu, ministrul de războiu; d. Beldiman, ministrul țării la Berlin, cu dna, d. conte de Waldburg și Waldsee, însărcinatul de afaceri al Germaniei; d. colonel de Pochhamer, comandantul regimentului 68 de infanterie din Coblenz, al cărui șef este A. S. Regală Principele Ferdinand al României; d. Maior Bronsart de Schellendorff, atașatul militar german, în total 40 persoane.

Discursul M. S. Regelui.

În timpul dejunului M. S. Regele a rostit următoarea cuvântare:

„Salut cu o deosebită mulțămire delegațiunea vechiului Meu regiment, trimisă de M. S. Impăratul și Rege, Șeful Vostru suprem, pentru a Mă felicita, cu prilejul împlinirii a 50 de ani, de când am intrat în rândurile regimentului al 2-lea de Dragoni al Gardei. Adânc impresionat de această prietenească atențiune, gândurile Mele se opresc la frumoșii ani petrecuți cu vechii

totul pentru a-l urma; am simțit căldura mânilor sale, gustul buzelor lui.

Oh! Doamne, susține-mă! Ce voi face eu văzându-mă din nou în fața sa?

Aceiaș zi, spre seară.

Trecutul nu obsedează și mă stăpânește. Nu mai pot rezista. Mă scufund în amintirea greșelii mele, și aceasta e înspăimântător de dulce... Da, îmi mărturisesc mie însu-mi, că după o scurgere de unsprezece ani, sub masca remuscării lor, n'am încetat de a-l adora. E adevărat că nu m'a ținut decât o singură dată în brațele sale, și numai decât soarta ne-a smuls unul celuilalt; dar de atunci în fiecare zi, în fiecare noapte, în fiecare ceas, n'am încetat să-i aparțin. Și de departe, la celălalt capăt al Franței, și mai departe, colo, dincolo de ocean, gândul meu îl urmărea și veghia asupra lui. Noile sale grade, citările lui la ordinea de zi în vremea acestei campanii din Asia, unde și-a cucerit gloria, decorațiunile lui au fost succesele mele. Sărmană izolată de provincie, am trăit cu visul aventuroasa viață a Absentului.

Astăzi mă întreb: „De ce nu i-am scris nici odată?” De câte ori, de câte ori n'am început o scrisoare pe adresa lui... câteva rânduri numai: „Gândește-te la mine; eu nu te pot uita!” Intotdeauna însă am rupt pagina pe jumătate scrisă. „La ce bun? îmi ziceam; viața ne-a despărțit, ea nu ne va întruni nici odată; nu avem dreptul să ne gândim unul la celălalt, eu cu re-

mei camarazi, cărora le păstrez o sinceră amintire.

Scumpul Meu frate, — mult neprețuitul d-voastre tată — foști comandanți ai regimentului — precum și încă mulți alți camarazi, la cari țineam atât de mult, nu mai sunt printre noi, numele lor însă va rămâne întipărit deapureru în mintea Mea. Închin în tăcere și cu sfințenie un pahar în memoria lor.

După această privire spre lungul șir de ani trecuți, să ne îndreptăm gândurile către prezent, care-Mi aduce mult plăcuta d-voastră vizită. N'aș putea să exprim mai bine marea Mea bucurie și mulțămire de prezența d-voastră aci, decât reînviind cele mai sincere urări pentru fericirea Majestății Sale Impăratului și Rege, pentru gloria vitezei Sale oștiri, cum și pentru propășirea regimentului II de Dragoni al Gardei, pe care îl asigur de dragostea caldă și de veșnica Mea prietenie.

Să trăiască Majestatea Sa Impăratul și Rege Wilhelm”.

Comesenii ridicând paharul strigară de trei ori „Ura”, iar muzica cântă imnul național german.

Răspunsul șefului delegațiunii.

Locotenentul-colonel baron de Zedlitz și Leipe, răspunse astfel:

Fie-mi permis, Majestate, să Vă prezint cele mai respectuoase și recunoscătoare mulțămiri, pentru distincțiile ce Majestatea Voastră a binevoit să ni le acorde, cum și măgulitoarele cuvinte adresate nouă, cât și vechilor dragoni, cuvinte din cari se poate vedea o așa de mare bunăvoință pentru al II-lea regiment de Dragoni al Gardei.

Mai rugăm pe Majestatea Sa Regina să binevoiască a primi respectuoasele noastre mulțămiri pentru cuvintele grațioase prin cari ne-a urat bun sosit.

Am primit invitațiunea de a lua parte la manevrele regale cu cel mai mare entuziasm, considerând-o ca o mare onoare. Unul din predecesorii mei, colonelul Bartsch de Sigfeld a fost aci, sunt câțiva ani, și a avut prilejul de a vedea soldații armatei regale române. Intorcându-se în țară, nu mai contenea laudând înfișșirea și puterea de rezistență a acestei oștiri, creată de inșăși Majestatea Voastră și ajunsă sub ochii Majestății Voastre o puternică armată, care în 1877 a cules așa de trumoși lauri, încât renumele Plevnei, a rămas deapureru celebru. Ce onoare mai mare putea fi pentru noi dragonii, decât aceea de a vedea această armată manevrând sub ordinele Șefului ei?

Regimentul nostru serbează astăzi împlinirea a 50 de ani de când a avut onoarea de a Vă

mușcare, și el, poate, cu duioșie”. Eram sigură de sufletul lui. Prea mă iubise adânc, pentru a mă uita vreodată!

Cazul romantic al acestei posesiuni subite, fără urmare a garantat de sigur amintirea mea în memoria lui Pierre.

Dovadă e că, strălucit, celebru, admirat, el încă nu s'a căsătorit. Oh! scumpul și credinciosul amic!

18 Iunie.

Mâne va sosi. Nu va sta decât o zi în oraș. Inspectia va fi sfârșită la amiază. Va dejuna cu statul-major; seara, va cina la Prefectură. După cina aceasta va avea loc recepția unde-l voi vedea.

Acum, când clipa întrevederii se apropie, încep să mă neliniștesc.

Pierre a păstrat în memoria sa imaginea unei femei abea trecută de douăzeci și cinci de ani. Astăzi, am aproape patruzeci. Ce mâhnire, să distrug în el vechia imagină, înlocuind-o cu imaginea îmbătrânită din ziua de azi.

Am căutat în album o fotografie a mea din acea epocă; în fața unei oglinzi, am comparat portretul cu chipul meu de acum. — Nu m'am schimbat mult, desigur, mai ales că mi-am păstrat pieptenătura de atunci și cu toate că urmez moda, mă îmbrac cam în acelaș fel. Nu, nu m'am schimbat: am aceleași trăsuri, aceiaș talie, aceiaș coafură, acelaș costum... și totuși se vede că am zece ani mai mult, se vede... Am încerca să descifrez enigma acestei îmbă-

avea în rândurile sale, ca Prinț de Hohenzollern. Nimeni nu putea să-și închipue pe acele vremuri, ceea ce viitorul ascundea; și când, după câțiva ani, poporul Român dornic de a avea un șef conștient de datoria Sa chemă pe Majestatea Voastră, a-ți plecat Sire, cu bărbăția ofițerului de cavalerie spre un viitor nesigur. Pașii Majestății Voastre au fost călăuziți de binecuvântarea cerească, căci Majestatea Voastră a condus țara și poporul său — printre evenimentele pline de greutate și lupte încununată însă de un fericit succes — către un strălucit viitor, țara progresând cum nu și-ar fi putut cineva închipui.

Ofițerul de cavalerie deveni Rege, un Rege iubit până la venerație de poporul său recunoscător și credincios. Noi dragonii, suntem mândri că Majestatea Voastră, după ce a părăsit regimentul, i-a păstrat o nemărginită bunăvoință și regală protecțiune, manifestată în așa multe ocaziuni.

Rugând pe Majestatea Voastră să acorde și pe viitor aceeași bunăvoință regimentul nostru, mai Vă rog, Sire, de a primi mulțămirea noastră cele mai respectuoase și n'as putea găsi un mai bun mijloc ca să le exprim, decât rugând pe Majestatea Voastră să binevoiască a-mi permite să golesc paharul, împreună cu ofițerii mei în sănătatea M. S. Regelui Carol I. M. S. Reginei și a întregii familii Regale.

Ura! Ura! Ura!

Sala întregă izbucni în urale entusiaste, iar muzica cântă imnul național român.

După dejun, invitații trecură în saloanele Castelului, unde Majestatea și Altețele Lor Regale au binevoit a Se întreține cu membrii delegației și cu persoanele prezente, până la orele 3 p. m.

La orele 3.40 delegațiunea a fost invitată de M. S. Regina la un ceai, după care a urmat o audiție muzicală.

Seara, la orele 8 jum., s'a dat la Castel o reprezentație cinematografică cu filmul „Independența României, Războiul Ruso-Româno-Turc din 1877—78”, la care au luat parte, pe lângă persoanele invitate la dejun, și multe alte persoane de distincțiune, aflătoare în Sinaia.

Regimentul 2 de Dragoni al Gardei, având ca șef pe Majestatea Sa Impărăteasa Alexandra a Rusiei, Majestatea Sa Impăratul Nicolae s'a folosit de acest prilej, pentru a trimite următoarea telegramă M. S. Regelui:

Astăzi, cu prilejul aniversării de 50 ani de serviciu al Majestății Voastre Regale, împins de un sentiment de sinceră recunoștință pentru serviciile pe cari Țara Voastră le-a adus Rusiei în gloriosul an 1877 când Majestatea Voastră în fruntea vitejei Sale armate, a luptat alături

de neuitării mei tată și bunic, pentru aceiaș cauză atât de scumpă ambelor noastre națiuni și recunoscând înaltele capacități militare ale Majestății Voastre, li confer bastonul de mareșal al armatei mele, ca o recunoșcătoare amintire a frăției de arme dintre popoarele noastre și ca semn de adânc respect pentru vechiul nostru aliat”. (ss) Nicolae

Delegațiunea ofițerilor prusiane a petrecut două zile în Sinaia, ca oaspeți a M. S. Regelui, folosindu-se în acest timp pentru a vizita Mănăstirea Sinaia și a face mici preumblări pe jos și cu automobilele, prin împrejurimi. Mercuri 19 Septemvre, la orele 9 dimineața, ofițerii delegațiunei regimentului 2 de Dragoni al Gardei au părăsit Sinaia, mergând la București, conduși la gară de adiutantul M. S. Regelui și la București de către locotenentul Carp.

Indeplinirea datoriilor naționale

O pildă dela Croați.

Panciova, 3 Octomvrie.

Înainte cu vre-o două luni am călătorit cu trenul spre Zagreb, capitala Croației. La stațiunea Sisek urcă în cupeul în care mă aflu un nou călător, un negustor croat. După plecarea trenului vine călăuzul ca să controleze biletele. „Rog biltele!” — zice el în limba maghiară. Negustorul croat ca mușcat de șarpe să ridică dela locul lui și indignat, cu toată stăpânit de mânie, de furie a zis către calauz: „Cum vorbești d-ta? Suntem noi în Ungaria?”

A urmat apoi, vreme de câteva minute un violent schimb de vorbe între negustor și călăuz. Croatul de mai multe ori a repetat: „Eu nu știu și nici nu vreau să știu ungurește. Dacă vrei să te înțelegi cu mine, atunci vorbește croătește.”

Gândeam că în toată clipita negustorul o să sfășie în bucăți pe călăuz, care a „îndrăznit”, a avut „obraznicia” ca în limba maghiară să ceară biletele.

Cu toții am admirat ținuta bărbătească a croatului, care cu atâta dragoste, cu atâta tărie, cu fanatism a apărât drepturile limbei sale naționale.

Negustorul croat a spus că scene de acestea se întâmplă aproape zilnic în Croația, pe căile ferate.

Aceasta e vie dovadă a dragostei cu care croații țin la limba lor strămoșească.

Până când croații își vor îndeplini această sfântă datorie, căci e cea mai sfântă datorie a fiecărui popor, dar mai cu seamă a popoarelor

asuprite politicește, ca cu neclintită tărie să țină la limba națională, — până atunci ezistența lor e pe deplin asigurată, pentru că nu este putere omenească, care să-i poată deznaționaliza.

În mare parte, noi românii din Ungaria și în privința iubirii limbei naționale, limbei noastre strămoșești suntem mult de osândit, pentru că nu ne iubim această limbă așa cum ar trebui să o iubim, cum se cere dela un popor conștiu de toate datoriile sale; noi nu ținem cu neclintită tărie, cu fanatism la această prețioasă, cea mai prețioasă moștenire rămasă dela străbunii noștri.

Acest fapt de sine înțeles că are nenumărate urmări păgubitoare tuturor intereselor neamului nostru românesc, din care pricină trebuie să suferim pierderi atât morale cât și materiale.

În privința iubirii limbei strămoșești, mai cu seamă românii de aici din Bănăt păcătuiesc mult, nespun de mult; pentru ei limba națională nu are nici o însemnătate, nici u farmec.

Lipsa, totala lor lipsă de mândrie națională, de cunoașterea și îndeplinirea unei datorii atât de mari, merge până acolo că ei refuză să primească documente scrise în limba românească, pentru că, după bolnava lor părere, limba noastră acum nu mai plătește nimic!!!

Țăranul român de aici e sumet dacă știe să îndruga câteva cuvinte în limba sârbească, nențească ori ungurească și nu lasă să treacă nici un prilej ca el să nu vorbească aceste limbi.

Având în vedere trista împrejurare, că pentru dezvoltarea conștiinței naționale, pentru cunoașterea și îndeplinirea chiar și numai a celor mai însemnate datorii naționale a țărânului nostru de aici, nu se face nimic, decădere și degenerarea lui din punct de vedere național e explicabilă; acest rău, care din ce în ce e tot mai mare și mai amenințător nu trebuie să uimească pe nimeni, căci doar e firească urmarea a celui mai de osândit indiferentism a majorității cărturarilor noștri dela sate.

În această dureroasă privință ar fi multe, foarte multe de spus, ceea ce în interesul binepriceput al neamului nostru trebuie să se și facă, căci e anomalie, e crimă morală, ca Stan ori Bran sub masca naționalismului fals să își joace mendrele în dragă voie în detrimentul neamului.

Momentele prin cari trece neamul nostru sunt diu ce în ce tot mai grele, mai amenințătoare, astfel că ele pretind cea mai sinceră și desăvârșită luptă pentru consacrarea națională.

De sine înțeles e, că în prima linie a luptei trebuie să fie cărturarii, căci nu se poate aștepta aceasta dela acei țărani, a căror stare culturală și națională nu că lasă mult de dorit, ei e de-adreptul deplorabilă.

trâniri. Cred că carnea obrazului meu, cu toate că a păstrat aceeaș formă, pare astăzi dintr'o altă substanță ca atunci, mai puțin solidă, mai puțin insufiețită... Și privirea-mi a îmbătrânit cu zece ani...

Nu știu nici eu dacă sunt fericită ori tristă că-l revăd pe Pierre.

19 Iunie.

Ceasurile sunt zece, mă duc la Prefectură. Nu îndrăznesc să cuget la ce mi se va întâmpla. Dacă Pierre îmi va cere, ca atunci, să-l urmez, să plec cu dânsul?... Viața mi-ar fi stricată, sub disprețul lumii... Dar aș trăi lângă dânsul, pentru dânsul, căci numai pentru el trăiesc eu de fapt de zece ani încoace... Și ce mi-ar păsa atunci de disprețul lumii?

Oh! Doamne! susține-mă.

Aceiaș dată, noaptea.

M'au adus acasă cu trăsura, am fost purtată în odaia mea, pe patul meu, după leșin... Am fost nevoită să îndur îngrijirile speriate ale sotului meu, ale servitorilor. Însfârșit, sunt singură.

Îmi pare că am făcut naufragiu, că m'am inecat, că am fost scoasă din apă prea târziu, și că trag să mor...

Ca pe un testament al inimei mele, voi să scriu cele ce mi s'au întâmplat în astă seară.

Abea intrată în salonul prefecturei, l-am

zărit, i-am recunoscut. Sta răzimat și cu inginerii. Că: de puțin schimbat e! A rămas veșnic tânăr și elegant! Numai părul i-a albit. Aspru și tăiat ca peria, părul acesta pare că-l întinerește și mai mult.

Ah! cum aș fi vrut să mă razim de pieptul său plin de decorațiuni și să-i spun la urechi: „Eu sunt! Te iubesc mereu. Mă recunoști?”

Dar în fața acelei lumi erau prea tulburată pentru a suporta măcar o simplă prezentare. Am luat loc lângă câteva prietene și fără să iau parte la conversația lor, am observat. Toate noile sosite erau prevăzute omului celebru, care le întâmpina cu un zâmbet destul de indiferent. Cu toate acestea, a acordat o oarecare atențiune mizei dne Danzat, decoliată aproape până la brâu, ca întotdeauna.

Deodată, ochii lui s'au atintit pe mine. M'am simțit rău, cu toate acestea avui puterea să înfrunt privirea sa... M-a fixat timp de câteva secunde destul de distrat. Apoi s'a întors în altă parte foarte calm, și a urmat să converseze.

Se poate oare să nu mă fi recunoscut?... Nu... îmi ziceam... M'a privit fără a mă vedea... Cu toate acestea trebuie să știe că eram acolo... O clipă, am suferit îngrozitor. Directorul vămei s'a așezat lângă mine și mi-a debitat amabilitățile lui obișnuite. Nu-l ascultam de fel. Mă uitam cum generalul de Giory se depărta de cămin, îndreptându-se către sălile de joc. Și am vrut să fiu singură cu mine.

N'am reușit să găsesc singurătatea decât cu un ceas mai târziu. Am cerut unuia din sublocotenenții sotului meu să mă conducă pe terasa micului salon; l-am rugat să mă lase acolo, căci sufeream de migrenă... O presimțire mă vestește că va veni și Pierre... După puține cilpe am auzit vocea lui răsunând în salon, amestecându-se cu glasul ascuțit al Iuliei Danzat.

Cât voi trăi, îmi voi aminti toate silabele acestei conversațiuni.

„Pe vremea d-tale, generale, tot așa de plictisitor era pe aci? miorlăia Iulia. Căci ai fost în garnizoană în acest oraș?”

— Da, răspunse Pierre... O garnizoană puțin veselă, vă asigur... Cu toate acestea nu am trăit așa de rău. Iubiam meseria mea. Și când cauți bine, găsești oricum să te distrezi.

— Femeile, nu este așa? Ai fost așa dar veșnic acelaș don Juan?

— O! acum m'am făcut cuminte... Trebuie ca întâlnirile pe cari le fac (el sărută mâna Iuliei) să fie prețioase, pentru ca să-mi uit de vrâstă... Pe când eram căpitan, am fost mai puțin pretențios. De fapt, m'am distrat aici, ca pretutindeni.

— O! generale, te rog, făcu dna Danzat, spune-mi numele cuceririlor d-tale. Voi fi așa discretă. Și m'ar amuza atât de mult să știu adevarul asupra matroanelor din partea locului.

— Nu mă vei crede poate, dar așa ceva mi-ar fi foarte greu. Mai adineaura, am trecut

Să luăm învățătură dela alte popoară, să ne însuflețim de faptele lor mărețe pentru limbă și neam, îndeplinindu-ne cu toții toate datoriile naționale.

Atunci greșalele și păcatele noastre din trecut, mai ușor vor putea fi acoperite cu vălul uitării.
Alex. Țințariu.

Serbări în Bocșa-montană

Sfințirea steagului Reuniunii române de cântări și muzică.

Ziua de 29 Septembrie 1912 va rămâne pentru Reuniunea română de cântări din Bocșa-montană un dat memorabil. În această zi și-a scris cea mai frumoasă pagină în anele sale, iar pentru noi Boșenii și pentru românii din împrejurme, cari am asistat la acest înălțător praznic al cântecului românesc, sărbătoarea de Duminică a fost o zi, a cărei amintire ne va urmări încă multă vreme. Atâta farmec, atâta mulțămire și pace ni-a picurat ziua aceea în suflete, încât ne simțim ca sub vraja unui vis frumos, pe care-l regreți atât de mult, după ce a dispărut!... A fost ea un vis, ca o fecerie, — pentru noi.

Festivitățile sfințirii steagului s'au desfășurat conform programului stabilit.

Serenada.

Seria festivităților a deschis-o încă Sâmbătă seara, la 28 Septembrie, serenada Reuniunii de cântări și muzică din Bocșa-montană dată nașei steagului st. doamne Iulia Marcu.

După o ploaie continuă de mai bine de o lună de zile, Sâmbătă după amiază — minune de sus — cerul începe a se limpezi și peste frumosul orașel de pe malurile Berzavei, coboară o noapte frumoasă de toamnă, luminată de mândra lună, ce strălucea în toată splendoarea pe un cer senin, bogat brodat cu stele...

Străzile orașelului, atât de tăcute altă dată, în orele de seară, se împopulează în curând, inundate de valuri de oameni. Pe strada principală, pe ulicioare, pretutindeni o lume agitată, în care erau reprezentate toate clasele sociale din Bocșa; toți gravitând spre un singur punct: locuința nașei steagului. Înainte de orele 8 seara, strada principală, pe întreaga întindere, geme de public.

La orele 8.37 m. Reuniunea din Bocșa apare la locuința nașei. Corul întonează admirabilul său motto, compus de d. Dr. Iuliu Marcu și armonizat de harnivul dirigent Ioschim Perean. Urmează apoi neperitoarele perle închinare neamului de maestrul doinei I. Vidu: „Răsunetul Ardealului” și „Negruța”, după cari dirigentul Perean, în termeni mișcători, zugrăvește istoricul Reuniunii în decursul celor 39 ani de existență,

în inspecție pe aceste matroane, cum le numești d-ta... N'am recunoscut măcar o singură figură. „Trebuie totuși să existe vre-o patru-cinci, gândeam eu, pe cari le-am văzut de aproape...”

— Dar numele, generale; îți aduci aminte de un nume cel puțin?

Pierre chibzui o clipă.

„Pe cinstea mea, nu, răspuse el. Să mă ia dracul dacă știu măcar un singur nume. De fapt, nici una din aventurile mele de aci n'a fost notabilă. Și apoi, știi, doamnă, dragostele noastre de căpitan: Cum am plecat, le-am și uitat...”

Și fredonă reirenul:

Allons, chasseur, remonte en Selle
Fais tes adieux
Tout en piquant des deux!...

...În clipa aceea am pierdut eu cunoștința.
Pentru ce mi-am mai revenit în fire?
Pentru ce mai trăește?

— „Românul” se găsește de vânzare la chioșcul de ziare dela gara căilor ferate a statului (Staatsbahnhof) din Viena.

relevând meritele prezidentului ei și dragostea ce leagă Reuniunea de familia d-sale, din sânul căreia și-a ales nașa steagului. Urează nașei mulți ani. Corul întonează „mulți ani”, după care doamna Iulia Marcu mulțămitește pentru distincție dorind, ca sărbătoarea de mâne să fie un nou îndemn la cultivarea doinei noastre, iar steagul ce stă înaintea sfințirii să falfăie oerotitor de-a-supra cântecului străbun.” După încă două compoziții ale lui Vidu, serenada se termină. Coriștii și coristele cu oaspeții sosiți și cu publicul numărând se întrunesc la bererie unde petrec în vie animată până noaptea târziu.

Primirea Reuniunilor cooperatoare și a oaspeților.

Duminică în 29 Sept., încă de pe la orele 7 și jum. dim. public imens staționează în gara din Bocșa-mont. așteptând Reuniunile de cântări, cari și-au anunțat cooperarea.

La orele 8.30 m. Reuniunea jubilentă în frunte cu prezidentul Ioan Marcu sosește în gară. La săsirea oaspeților corul Boșenilor întonează motto-ul, iar prezidentul salută cu căldură Reuniunea soră din Recița-română și pe delegații Reuniunii din Recița-montană. Cântăreții jubilanți cântă „Mulți ani”. Printr'un frumos discurs dirigentul Marila mulțămitește în numele Recițenilor pentru ospitaliera primire. Corul d-sale întonează, în semn de răspuns, motto-ul lor.

După cordialitățile primirii, Reuniunea jubilentă, însoțită de Recițeni și oaspeți pornesc într-un împințarea corului din Bocșa-română și Ramna, de sub conducerea părintelui Petru Vue și a învățătorului Ilieșcu. Întâmpinarea acestora se desfășoară în cadrul aceluiași cordialități ca a Recițenilor.

Cortegiul la nașa și conducerea ei la biserică

porneste în următoarea ordine:

1. Reuniunea română de cântări din Recița-română.
2. Corporația industrișilor din Bocșa.
3. Reuniunea de cântări din Ramna.
4. Reuniunea română de cântări din Bocșa-română.
5. Reuniunea jubilentă toate cu drapelele lor.
6. Massele de cetățeni din Bocșa și oaspeții.

Ajuns cortegiul la casa nașei, aceasta condusă de d. avocat și fost deputat dietal Dr. Ștefan Petrovici și înconjurată de dame de onoare, e luată în mijlocul cortegiului și condusă la biserică. Naintea steagului, o domnișoară în costum național poartă pe o beriniță o frumoasă panglică albastră, ale cărei aripi, de o parte și de alta sunt ținute de câte o dșoară. Panglica are inscripția brodată în aur: Reuniunii române de cântări și muzică din Bocșa-mont. — Iulia Marcu 1912.

Serviciul divin

este oficiat de P. O. domn protopresbiter Mihai Gașpar asistat de preoții Petru Vue din Bocșa-rom. și Iosif Pascu din Fizeș. Liturghia a fost cântată alternativ de corul din Ramna și de corul jubilent, cu atâta eucernicie, care a pătruns sufletul auditorului. Biserica arhiplină, încât surplusul publicului a fost silit să asculte liturghia din curtea bisericii. Pe stradă mulțime enormă, ce așteaptă pornirea procesiunii la locul

Sfințirea steagului.

Sfințirea s'a făcut în piața orașului, în fața perceptoratului pe o tribună improvizată. Preoții ureă tribuna și încep actul sfințirii. După sfințirea P. On. d. Gașpar, luându-și de bază lozineca Reuniunii iubilante, rostește o frumoasă predică. Analizează cu mult aparat condițiile, în cari s'a zămislit și dezvoltat doina noastră importanța și semnificația ei specifică pentru noi Români. Mulțumește prezidentului, nașei și dirigentului pentru munca și jertfa adusă Reuniunii. Răspunde d. Ioan Marcu mulțămind preoților celebranți, Reuniunilor de cântări și singuraticilor, cari au contribuit la înălțarea festivității. Nașa leagă apoi panglica pe steagul iubilant și alte trei pe steagurile Reuniunilor cooperatoare.

După baterea cuielor, între cari am remarcat pe cel al I. P. Sale Metropolitanului Ioan Mețianu, al P. S. Sale Dnui Episcop Dr. E. Miron Cristea, al mecenatului Stroescu, al nașei, al damelor

de onoare, al Reuniunilor de cântări, al reprezentanților autorităților. — Nașa primește defilarea Reuniunilor de cântări, cari formându-se în cortegiu o conduc cu damele-i de onoare acasă. Din răscumpărarea cuielor au încurs circa 2500 coroane.

Concertul.

a avut loc în sala bereriei cu concursul Reuniunilor menționate. O sală arhiplină, prestațiuni onorate cu aplauze, animație: iată cadrul în care s'a desfășurat concertul. În deosebi s'a distins corul iubilant la concert, care a făcut uimitoare progrese. Prestațiunile sale ne îndreptățesc a spera, că corul boșenilor în curând se va avânta între cele mai fruntașe Reuniuni de cântări. După concert a urmat danț.

O mică paranteză.

Serbările au fost salutate în termeni călduroși de: Prezidentul Asociațiunii Andrei Bărcășan, Reuniunea de cântări din Lugoj de Drii Branisce și Brediceanu, cav. A. Diaconovici din România fiul Bocșei, protopopul Brașovului Dr. Saftu, judele de tablă Traian Popescu, judele reg. Dr. Șteafn Godean etc.

Cuvânt final către corul jubilent.

Adumbriți de mândrul vostru steag, cu frumoasa voastră lozincă, închinați-vă cu eucernicie la altarul sfânt al doinei românești, căci cu ea ni-am născut, cu ea am străbătut veacuri multe de urgie și prin ea ne afirmăm ca Români. Căci

„Un neam întreg s'aprinde
„De focul sfânt ce-l porți în sân,
„Iar tremuru-ți cuprinde
„De veacuri dorul de Român!
„Vestește, Doine, pe-ai tăi fii
„Prin munți și codrii și câmpii!

Iosif Miclea.

Correspondențe.

Din Șeica-mare.

S'a scris mult, chiar și în ziarul „Românul” despre stările triste din Șeica-mare. Să știu încercăturile cu băncile, anume căderea „Racotanei” și influențarea prin fașiune a „Ajutorului”, încercături isvorite numai și numai din interes pur material. Urmarea acestor nefințel geri a fost nașterea unor patimi așa de grozave între domniile intelgenții din Șeica-mare, încât nu aveau ochi să se vadă. Interesele acestea din interes pur material, au pus apoi stavilă origicărei manifestațiuni culturale românești în acest centru, cu o inteligență română frumoasă. Mai mult, și ceace au avut au pierdut. Au pierdut o școală românească și asta din cauza unui învățator, a împedecat orice lucrare a părintelui Morușca, întru susținerea școlii amintite. Aceste și alte multe, m'au silit a crede, că nici când nu-i voi mai vedea împreună. Dar m'am înșelat! Hărtuilele au continuat și continuă și acum între d-lor și totuși iată-i împreună în sara de 29 Septembrie și ora unde? La petrecerea săsească d n Șeica-Mare. Da, sau dos cu toții pare că sau înțeles! Sau dos cu toții, pentru că să asculte o pianistă slabă și o cântăreată și mai slabă, cari ne mai putând trăi la oraș, sau refugiat la sate.

Știe toată lumea, ce prieteni buni avem noi Români în conlocuitorii noștri sași; dar mai bine o știu aceasta, ceice locuiesc într-o comună cu ei. E cunoscută tuturor Românilor din ținutul acesta părerea „bischof”-ului săseesc despre noi Români, părere exprimată cu ocazia turneului său de astă-vară. Din întâmplare l'am auzit și eu vorbind, am auzit vorbele murdare, pe care le arunca fără nici o rușine asupra poporului nostru român, prezentându-l ca pe cel mai barbar popor din poli-gloata Ungarie, și vorbirea lui era întreruptă de nesfârșite „hoch”-uri, semnul aprobării conaționaliilor săi.

Știe tot ținutul, apoi, actul de cea mai barbară samavolnicie săvârșit de pretorul Schuller în comuna Călvășar din imediata apropiere de Șeica-mare, înfundând în postul de vice-notar, creat cu multă greutate de vrednicul preot Deac, pe încarnatul sas Hiedrich, ales printr'un singur vot, dat din partea notarului Varga din Șeica-mare. Comuna e curat românească. Români, necandidan-

du-le român, au părăsit alegerea, apoi au apelat-o. Laudă se cuvine călvărăsenilor și părint-lui lor sufltesc pe care îl ascultă.

Oare toate acestea nu le știu și domnii inteligenți din Șeica, cari au luat parte la petrecerea săsească? Și și-au petrecut foarte bine, căci chiar unul dintre d-lor a avut curajul a-mi spune, că am făcut foarte rău, că nu am mers și eu. Și nici nu se poate altcum, deoarece și dacă nu și-au petrecut bine cu Sașii, acolo au fost Ungurii dala „po ta-mester” până la cel din urmă boacătă.

În urma acestora trebuie să constat cu durere, că Românii inteligenți din Șeica-mare sunt mai însuflețiți pentru a auzi o cântăreață străină decât pentru cele mai mărețe scopuri naționale, și că la asemenea ocaziuni se pot vedea unii pe alții.

Lăsați d-lor pe Sași și pe Unguri, cari sunt dușmanii noștri, și cugetați-vă la Vlaicu al no-tru, care construiește aeroplanul Nr. III, cugetați-vă la fondul ziaristilor și la alte nenumărate instituțiuni culturale, cari așteaptă sprijinul d-voastre. Fiți siguri, că chiar și banul d-voastră se va simți mai bine în locurile amintite, decât în cassa Sașilor, cari au destul, și cari răd de d-voastră văzându-vă așa resfirați.

Oare nu v-ați putea aduna tot așa la o petrecere românească, a cărei lipsă se simte de mult în Șeica-mare?
„Correspondent”.

Starea culturală pe valea Hașdații.

Azi, când în lumea apusă, toate păturile societății, tind spre a avea societăți culturale cât mai bine organizate, desigur, că încercările în această direcțiune și la noi sunt de mare însemnătate, mai ales în locurile acoperite de negura trecutului întunecos, unde succesele sunt mai greu de secerat.

Nu de puțină însemnătate sunt încercările grele încununate cu succes ale o. d. Ioan Bucur protopopul Indoului, de a face lumină într'un ținut, care deja se scufunda în negura neștiinței, într'un ținut unde numărul analfabților în loc să scadă creștea mereu: pe „Valea Hașdații”. În timpul scurt de abia trei ani, de când a venit între noi prin muncă încordată, nu cu puțină greutate și-a realizat o parte frumoasă din visul d-sale. La străduința d-sale s'a înființat un nou despărțământ al „Asociațiunei,” despărțământul: Iara, care muncеște din răspuțeri pentru luminarea poporului, ținând cu ocaziunea adunărilor sale: serate literare, teatrale, muzicale etc, atrăgând prin programele bogate și bine alese publicul din depărtări. Tot la stăruința d-sale s'a înființat banca filială „Arieșana” de mare însemnătate din punct de vedere al economiei naționale.

O adevărată revoluție a produs în presa șovinistă maghiaro-jidăna petrecerea declamatorică-teatrală aranjată de acest despărțământ în luna aceasta cu ocaziunea adunării generale. Șovinștii dela fitușile jidovești, nu au putut fi în liniște, până nu au alarmat lumea, că iată spiritul românesc pătrunde în așezămintele lor culturale, cultura română se propagă din localul „Casinei maghare” din Iara, „a magyarság védő bástyájából”, cum o numeau.

Un succes al Românilor, desigur datorit dlui avocat Dr. Ioan Giurgiu, care cu un ad-vărat zel apăsător a făcut propagandă ca „Asociațiunea” să pătrundă și în locurile acestea tot mai adânc în inima poporului, să câștige tot mai mulți membri în aceste regiuni întunecate, dându-și concursul și la aceasta adunare. D-sa a ținut la adunare o prea frumoasă disertație despre cel mai popular poet, poetul țărânilor: Coșbuc, arătând însemnătatea literară a marelui poet și influința ce a exercitat-o opera-i măiastră asupra tuturor păturilor societății. Tot d-sa a cetit seara o prea interesantă conferință: „Trecutul, prezentul și viitorul femeii”.

S'a jucat apoi piesa teatrală: „Cu voia d-tale” de cătră I. Belu, P. Feneșan teologi, M. Irimie inv. și d-șoara Elena Stan, achitându-se de rolurile lor cu deplin succes. A cântat la pian d-șoara Hortenzia Bucur, cu un simț adevărat artistic, sau declamat poezii, sau predat monologuri, dialoguri, fiindu-se programul abia seara târziu la 11 $\frac{1}{2}$ lăsând în inimile tuturor cea mai mare mulțumire și regretul, că sau și sfârșit aceste momente culturale, iar în dușmanii noștri desiluzii și adâncul regret, că aici în masa aproape compactă a Românilor, nu și pot întări lagărul distrugător făcându-i să turbe de năcaz, că ne trezim și noi și să strige în lumea largă, că le pângărim altarile culturale.
P. F.

Agravarea situației în Balcani.

O zi critică. — Vestii alarmante. — Succesul acțiunii contelui Berchtold. — Acțiunea Franței. — Presa bulgară și atitudinea României. — Serbia cere sprijinul Austro-Ungariei? Mobilizarea în Creta.

Arad, 5 Octomvrie.

În situația balcanică extrem de încordată se așteaptă pentru azi o turnură decisivă. Se crede, adecă, că ambasadorii celor patru regate balcanice vor preda azi Turciei ultimatul alianței balcanice. Poarta, firește, va respinge ultimatul acesta și, deci, dela momentul acestei respingeri începerea fățișă a ostilităților se apropie cu pași foarte repezi. Puterile vor lua toate măsurile necesare în privința împiedecărei, ori baremi a localizării războiului. De curând ministrul de externe cont. Berchtold a fost într'o audiență lungă la M. Sa monarhul.

Un diplomat inițiat a făcut interesante declarații despre atitudinea Rusiei și despre intențiunile monarhiei austro-ungare. Austro-Ungaria — a spus diplomatul — nu va începe războiul în Balcani, însă interesele ei importante îi impun să fie pregătită pentru orice eventualitate. Între altele monarhia austro-ungară are și un important interes de caracter strategic: să cuprindă platoul de-a-supra orașului Cattaro, azi în proprietatea Muntenegrului, care punct e de-o mare importanță strategică și câtă vreme acesta va fi în mână străină el este o vecinică primejdie pentru Austro-Ungaria.

De altă parte, dorința Rusiei este: formarea unui regat slav de sud în Balcani, sub influința, firește, a Rusiei, deschiderea Dardanelelor și prefacerea Constantinopolului în port liber.

E mare întrebare însă dacă chestia balcanică se va putea rezolvi în felul acesta.

Din obscuritatea presupunerilor și a combinațiunilor se desprinde azi în modul cel mai hotărât planul unei acțiuni, care ar fi foarte potrivită pentru împiedecarea războiului.

Germenele acțiunii este de altfel mult comentata acțiune a contelui Berchtold, primită cu multă neîncredere și teamă la Constantinopol și Petersburg. Un mare bărbat de stat însă, Poincaré, a înțeles că singura piedecă a unei acțiuni norocoasă de pace este neîncrederea reciprocă dintre Austro-Ungaria și Rusia. Deci, el, Poincaré, voește să împace interesele acestor două puteri în baza planului contelui Berchtold. Planul acesta îndreptățește la o soluție norocoasă, dar cu toate acestea el nu e motiv ca monarhia noastră să aștepte cu brațele încrucișate incurcarea tot mai tare a ițelor în Balcani.

Suntem informați, că generalii încredințați cu comanda corpurilor în curând vor fi numiți în mod definitiv în această calitate și, că în arsenalul de marină din Pola se fac mari pregătiri pentru ca evenimentele să nu găsească nepregătită flota monarhiei noastre. Se vorbește, că în cazul izbucnirii războiului, *Austro-Ungaria va transporta cinci corpuri de armată în apropierea teatrului de război și, că imediat și România ar începe să mobilizeze.*

Situația în Balcani se agravează tot mai mult. Dela granițele sârbo-turcă și turco-bulgară sosesc știri înspăimântătoare despre

primele ciocniri între trupele inamice. Oficiile desminte aceste știri, însă e mai ca sigur, că ele sunt adevărate. Populația din Belgrad, Sofia și Filipopol terorizează și pe reprezentanții diplomați ai Turciei iar autoritățile locale nu iau nici o măsură pentru apărarea siguranței personale a ambasadorilor și consulilor. Tot astfel se întâmplă și în Grecia, care numai în război crede a-și putea găsi norocul. Dimpotrivă, cel mai pacinic este Muntenegrul, care, așa se vede, respectă foarte mult cuvântul Rusiei.

Serbia cere sprijinul Austro-Ungariei?

Vien. — *Primul ministru sârb Pasici a declarat ziarului „Neue Freie Presse” că dacă Turcia nu va satisface cererile Serbiei atunci toată Europa va fi de partea statelor balcanice cu cât mai mult cu cât ele nu vor cuceri teritoriale. Serbia, spune Pasici, așteaptă cu deosebire dela Austro-Ungaria a cărei interese nu sunt amenințate de nici un stat balcanic și care a emis cea dintâi idee a reformelor câștigându-și astfel simpatia popoarelor balcanice, nu-i va face greutate ci va sprijini cererile îndreptățite ale Sârbilor. În acest caz Austro-Ungaria își va atrage simpatia popoarelor balcanice cari îi vor fi pentru veci recunoscătoare.*

Presă franceză și situația în Balcani.

Paris. — Ziarele se ocupă cu multă aprindere de situația din Balcani. Presă franceză atrage atenția asupra acordului dintre statele balcanice și spune că ele se vor dușmani mai târziu la împărțire.

Într'un articol din „L'Humanité” Jaurès se întreabă dacă statele balcanice vor să declare într'adevăr războiul, vor numai să-și procure munițiuni sau vor numai să alarmeze Europa și Turcia. Gesturile acestea sunt foarte neprevăzătoare și chiar dacă statele balcanice vor reuși li se deschid încă foarte mari greutăți. Vor statele balcanice toate deodată, să cucerească tronul din Constantinopol?

Neutralitatea marilor puteri.

Viena. — Ziarul „Neues Wiener Tageblatt” anunță din Petersburg că în cercurile politice rusești se mai crede că pacea va fi menținută. Marile puteri au destule mijloace ca să intervina în mod energic. Dacă războiul va fi declarat, neutralitatea marilor puteri este dinainte asigurată. Se crede că războiul nu va dura decât foarte puțin. Societatea panslavistă a decis să ajute materialicește pe muntenegri.

Agitația macedo-bulgarilor.

Sofia. — Comitetul executiv al societăților macedo-bulgare a organizat o manifestație de stradă impunătoare. Manifestanții au făcut ovațiuni în fața palatului regal, cercului militar, consiliului de miniștri și legatiunilor Serbiei și Greciei.

Tulburări în Varna.

Constantinopol. — În ministerul de interne a sosit știrea că Bulgarii din Varna au înscenat tulburări împotriva Turcilor și voiesc a-i constrânge pe mohamedani a purta pălării în locul fesurilor. Mai mulți Turci au fost răniți grav. În Aili au fost omorâți patru Turci.

Serbia și Bulgaria nu se mai poate întoarce.

Belgrad. — Un distins diplomat austriac a făcut următoarea declarație, spunând că pacea nu mai e posibilă: Bulgaria și Serbia au mers

ROMANUL ZIARULUI „ROMÂNUL”

NICOLAE GOGOL

Suflete moarte

(ROMAN)

Trad. de Scriitorii

110

— Urmare —

În vremea aceasta o altă priveleşte îl aşteaptă în sat. Țăranii și țărancele, aflând de sosirea stăpânului lor, se strânseseră în curtea lui. Bărbații urlau: Kormitet*), te vedem în sfârșit Femeile strigau cu cântecul care le particularau: „Ah! tu, inimioara noastră, aurul nostru, comoara noastră scumpă!” Acei și acele ce steteau mai la o parte se îmbrânceau pentru plăcerea de a se îmbrânci.

O mătură, încrețită ca o pară uscată la cup-tor, se strecură ca un țipar printre picioarele mulțimii, se ridică ca ieșind din pământ chiar lângă Andrei Ivanovici, bătu cu o palmă în cealaltă la înălțimea urechii lui stângi, și strigă: „Oh! cât ești de slăbuț! așa-i că te-a strâns cu ată nemțească de să-ți perzi burta? — Dă-te încolo, scriptoroi, hei, cât cu o uimitoare unanimitate bărbile. Uite d-ta ce obrăz-nicie la scoarta asta bătrână viermănoasă!” O voce scâpă o vorbă de care numai țăranul rus pe lume e capabil să nu rădă. Tânărul boer nu se putu abține și rise în adevăr din toată inima, ceea ce nu-l împiedeca de a fi foarte mișcat în adâncul sufletului. „Câtă iubire! și pentru ce, și pentru cine? pentru un om care nu i-a văzut niciodată și nu s'a ocupat niciodată de el!” — gândea el; și-și luă în sine angajamentul de a împărtăși greutățile și necazurile lor, de a face totul ca să le vină în ajutor, spre a-i face aceea ce trebuie să fie. Aceasta-i grija pe care o merita, din partea unui bun și onest stăpân, excelenta noastră pe care o ascunde aceste inime simple; el trebuie să-i îndrăgească, ca iubirea lor pentru el să nu fie chichiată fără reciprocitate, și ca el însuși să le fie în adevăr părinte și kormitet.

Tentetnikof luă în adevăr în serios îndatori-rile cele de proprietar și de stăpân. El avu din prima zi sute de probe că regisorul lui nu era decât un neghiob, un mizerabil foarte exact să țină socoteala gănilor și a ouălor lor, și avea a bucăților de pânză și a jirubitelor de tort aduse de femei, dar perfect de ignorant asupra tot ce ține de semănături și secerișuri; să adăogăm că avea și o idee fixă: el bănuia pe țărani că conspiră pentru omorirea lui. Concedia pe acest trist îngrijitor și puse în locul ui un om activ și desghiețat. Putând să lase asupra lui grija lucrurilor secundare, el își rezervă lucrurile esențiale; scăzu numărul zilelor de corvadă, ca țăranul să se poată ocupa mult mai mult decât mai înainte de el însuși, și să aspire la o anumită bună stare. Se puse în curent cu tot ce-i interesa; prinse însuș a cerceta câmpul, pădurea, livada; vizită hambarele, șoproanele, grajdurile, morile; se duse în port să vadă abordarea, încărcarea și descărcarea bărcilor și marile vase cu fundul neted; prefidă la formarea plutelor de lemne de construcții. „Oh! asta, ziceau țăranii, are bun picior și bun ochiu!” Și până și acei cari prinseră obiceiuri de extremă trândăvie se frecară la ceafă și trebuiră să regăsească picioare, brațe, puteri.

Dar era prea multă agitație cu activitatea aceasta ca ea să poată fi de durată. Țăranul nu-i niciodată atât de redus pe cât are aerul de a fi; servii lui Andrei Ivanovici găciră foarte repede că zelul acesta era cât de puțin factice și neastâmpărat; ei își ziceau că el vrea să cuprindă prea multe lucruri de odată fără a părea că-și dă seama cum trebuie să se țină de ele pentru a duce măcar câteva la bun sfârșit; ei votară că nu vorbeteșe limba care merge de-a dreptul la înțelegerea muncitorului, aceea a cărei fiecare cuvânt intră în suflet ca toporul în albul lemnului și își sapă aici dăltuitura lui. Din aceasta rezultă, nu tocmai că stăpânul și servul să fie armonici, ci întonară statornic ifecare arie în două chipuri felurite.

*) Kormitet, acela dela care primești hrana, cărui ați dătezezi subsistența.

Tentetnikof trebui să observe că, pe pământurile pe cari și le rezervase ca fiind de calitate superioară, nu era niciodată un produs relativ comparabil cu acel al pământurilor mediocre rezervate țăranilor. Aici se făceau semănăturile mai din vreme, volbura se arăta mai târziu, și părea că muncile se făcuseră cu zel. El însuși asistase la el prea adesea și pusesese să se împartă în fața lui muncitorilor o măsură bună de rachiou drept recunoștință pentru atâta ardoare arătată la lucru. De multă vreme acum, pe pământul țăranilor, seara înspica, ovăsul făcea boabe, iar meul lega, iar pe întinsele lui câmpuri, abia dacă făcea paiu grâu, abia dacă baza spicului era legată. Scurt, stăpânul observa că vasalii lui îl înșelau, cu toate imunitățile pe cari li le acordase. El încercă înfățișări și muștrări; îi se răspunse: „Cum am îndrăzni noi stăpâne să neglijăm țarinele bunului nostru domn? Excelența voastră a fost însăși de față când noi am lucrat, când am semănat, ca dovadă că ne-a arătat mulțămirea sa și ne-a dăruit fiecăruia câte o măsură de rachiou.” Ce putea el să răspundă la fapte? „Dar la ce să tribui niște recolte atât de sărace? întrebă stăpânul. — Știe Dumnezeu; poate gărgărița, poate oarecari viermi or fi atins rădăcina dedesupt; apoi vezi, stăpâne ce loc, și nici n'au fost ploi aproape de loc.”

Dar stăpânul înșelat în așteptarea lui vedea bine aă, la țăran, viermele nu atinsese rădăcina, iar ploile cari căzuseră cu găleata, capricioase, ce e drept, favorizaseră lucru ciudat, pe țăran fără a se îndura să acorde măcar o mică acoreală ogoarelor boerești.

Îi era încă și mai greu să se îțeleagă cu femeile decât cu bărbații; ele nu înetau de a cere scutiri de corvodă, invocând infirmități și o slăbiciune de sănătate în stare să înmoaie până și inimile cele mai aspre. Și, lucru de plâns! stăpânul desființă toate datoriile în pânză, în fructe în ciuperci, în nucii, și micșoră la jumătate celelalte munci odinioară nu mai puțin rigurose cerute. El credea că femeile sub ascultarea lui, mai fericite decât ori unde aiurea, vor pune ragazul lor în folosul gospodăriilor lor; că soții și copiii vor fi mai bine îmbrăcați, mai bine hrăniți; că folosirea micilor grădini de legume se vor răspândi din ce în ce... Nu se întâmplă nimic din toate acestea; trândăvia, cărăiturile, hărțuielile și bătăile între persoanele sexului frumos ajnseră până acolo, că soții după luni întregi de necazuri, de zadarnice vorbe și de zadarnice mâinii, alergară la el, și spuseră pe întrecute: „Boerului, scapă-mă de nevastă-mea; ea a devenit pentru mine mai rea decât un diavol din iad; și nu mai e chip de trai cu ea.” El voi, luând pe Dumnezeu ca mărturie a bunei sale intenții, să recurgă la măsuri de constrângere, dar mijlocul, mă rog, da a lucra în chipul acesta? Fiecare delicuență deveni o atât de jalnică femeie, ea scotea niște țipete așa de sfâșietoare, ea era așa de neputincioasă, se înfășurase cu o așa de enormă cantitate de oribile sdrențe murdare!” Știe Dumnezeu cei și cu femeie asta... Pleacă, și să nu te mai vad... Bine, bine, haide, du-te...” striga bietul Tentetnikof care apoi urmărind din ochi pe aceasta nenorocită bolnavă, o vedea, abia ieșind pe poartă, atacând pe una din vecinele sale pentru un măr ori un morcov, și administrându-i în coaste niște ghionturi atât de puternice, încât nici un hârbat în plina sănătate n'ar fi putut repezi maienergic un pumn asupra unui voinic de talia și de puterea lui.

El voise să încerce a fonda în satul lui o școală, ca să facă cel puțin din noua generație cu totul alți oameni; dar stabilimentul acesta fu din capul locului prilejul atâtor vorbe și țipete, că își nchină capul și se muștră că a avut ideea lui lăsând prea mult loc imaginației sale.

În anchete, în afaceri judiciare și arbitragii, de asemenea, vai! el găsi nule și de un nul folos teoriile juridice pe drumul cărora îl pusese profesorii lui de filozofie. O știință îi da greș, apoi o alta, apoi o a treia: la dracul dar cu toate științele speculative! Observase el că în aplicație era ceva folositor într'un chip cu totul altul decât toate subtilitățile jurisprudenței și decât toate lucrările de filozofie, și că aceasta era cunoștința omului. Vedea el că-i lipsește

ceva... Dar ce? Asta nu o putea ghici el; și îi se întâmplase ceea ce se întâmplă atât de des: nici țăranul nu-și înțelesese stăpânul, nici stăpânul pe țăran; neînțelegerea mergea crescând pe fiecare zi și ajunse definitivă între stăpânul moșiei și cultivătorii săi, așa că în cele din urmă zelul proprietarului agricultor se simți înghețat.

Mai întâi el își puse să vină să viziteze muncile, fără intenția de a privi ceva, și îl importa puțin dacă falșii își fac regulat și în măsură datoria lor; să se facă grămezile până seara, să se împrăstie pe un soare bun dimineața, uscate, și apoi ridicate în mari și frumoase jirezi. Muncile câmpului se întâmplau în apropiere, privirile lui se îndreptau mult mai departe; se aflau departe de el muncitorii, ochii lui cântau obiecte mai apropiate, ori chiar priviau în lături, spre vre-o cotitură a gârlei, pe mal se plimba un pescăruș cu picioarele roșii: el observa cum paserea aceasta, înhățând în apă un pește pe care îl ținea în cioc, delibera pentru a ști dacă are să-l mănânce în bloc ori în detaliu, și în vremea aceasta el privea atent, departe pe mal, un alt pescăruș care, neprinzând încă nimic, ținea, fixat sub ochiul lui rotund, pe fratele său presut deja voinicește cu o pradă vicioasă; ori lăsând pe cei doi pescăruși să se măsoare între ei, el își închidea pur și simplu ochii, și-și dedea capul pe spate spre câmpiile aerului în vreme ce mirosul lui se desfăta cu mirosurile fânului cosit, iar auzul lui nu se mai sătura culegând armoniile pe cari le exală poporul sburător când, din vârful clăilor, din asilul frunzelor, și nu mai știu din care parte a cerului, el se unește, prin voce, cu un cor de concertanți la miliarde de miriade, fără să scape nici unuia un singur sunet discordant.

Prepeșița toacă în seară; cristerul geme în ierburile înalte; trilurile ciocărliei urcă, treptat, până la înălțimi eterate, și în sunete de trâm-biță răsună basul cocori adunându-și sub nor falangele lor triunghiulare; și întreaga câmpie din jur se umple și se însufletește de mii de aceste cânturi, de acest concert, uriaș al păsărilor. O Dumnezeu creator! cât de frumoasă este lumea ta la țară, până și în locurile cele mai depărtate, între micile sate pierdute colo în fund, departe de ori ce drum mare, departe de toate orașele! Dar priveleşte aceasta însăși și aceste mari concerte încep a plictisi pe visătorul nostru. În curând el încetă de a mai merge la câmp, se stabili în odăile lui; refuză să primească până și pe regisor, când acesta venia să-i prezinte rapoartele și socoțiile.

Se văzuse destul de des apărând la el un exlocotenent de husari, fumător jurat care trebuia să aibă tot trupul plin de fum de tutun, ca preținsele lui spume de mare din cari se fac pipe, ori un ex-student, candidat căzut al universității din Moscva, socotindu-se, în fundul provinciei, un reprezentant al părerilor radicale, și care își culegea înalta înțelepciune și auaritatea doctrinelor din gazete și din anume broșuri pe cari numai el și le știa procura. Dar comerțul celor doi oameni nu întârzie și acesta să-l obosească și nu se potrivea cu manierele lor deschise europenești cu familiaritățile lor neobișnuite. El se hotări s'o rupă cu legăturile acestea și să se abțină dela orice cunoștință intimă. Rupse chiar într'un chip destul de puțin admisibilă. Într'una din zile când acele care se arăta cel mai plăcut din toți în aceste convorbiri superficiale asupra tuturor lucrărilor (conversații afară din modă aproape astăzi), colonelul Bandorof, și cu el luminătorul nostru despre noul sistem de păreri.

Barbara Nicolaevicei Vișnepokroof, veniseră să-l vadă și să-i spună știri minunate, ca întotdeauna, în politică, în filozofie, în literatură, în morală, ba chiar asupra stărei actuale a finanțelor Angliei, puse să le spună că a ieșit, și în aceeași vreme avu imprudența de a se apropia de fereastră. Privirea stăpânului casei întâlni pe aceea a colonelului, unul din cei doi vizitatori refuzați: se înțelege dela sine că Brandorof și tovarășul său fură foarte iritați; se credea că, în mânia lor, unul scâpă cuvântul de *dobitoc*, și celălalt rosti o vorbă pe care n'o putem însemna aici.

Gâteva cuvinte asupra boalelor secrete!

E trist, — dar în realitate adevărat că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupești sunt atrofiate și cari în urma ușurii din sinerețe și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestei stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală — trebuie să fie cineva căruia oamenii să și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere necazurile lor secrete. Dar nu e în deajuns încă a destăinui aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințos, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci spol va încetă existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al Dr-ului PALOCZ, medic de spital, specialist (Budapesta IV. Muzeum Körut 13. unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucurile trupești ale bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul i-se eliberează de materiile de boală, shinurile sufletești i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. PALOCZ vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metoda sa proprie de vindecare, chiar și cazurile cele mai neglese, ranele sifilice boalele de țevă, băsică, nervi și șira spinării, încercăturile de confuzie a minții, urmările onaniei și ale sifilisului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămurile, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare separată și esire separată. În ceasce privește cura, depărtarea nu este piedică, căci dacă cineva, din orice cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înălțura numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimit ficăruia. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Duminica până la 12 ore a. m. Tratament și cu Ivarsanau Ehrlich 606.

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist în Budapesta, dela 1 Noiembrie IV., Muzeum-körut 13.

In atenția celor ce zidesc case!
TEODOR CIOBAN
ZIDAR DIPLOMAT ȘI ARCHITECT
ARAD, Str. Deák-Ferencz 20.

Cu onoare încredințăm pe on. public, că
in bransa arhitectonică
execut tot felul de întreprinderi, transformări de zidiri vechi, repararea de biserică române și școli, precum și zidirea lor.

Cu planuri și bugete servese cu prețuri cât se poate de moderate. Comande primese atât în loc, cât și în provincia. Rugând eprijinul on. public român semnez

(Co 105—50)

Cu stimă
Teodor Cioban.

Gratis

nu, dar pentru prețuri foarte ieftine poți să cumperi cele mai bune oroloage, oroloage cu pendul, de părete și deșteptătoare, precum și bijuterii de aur și argint și articlii optici

STROBL JOZSEF

clăsoarnicar și giuvaergiu

LUGOJ, strada Bonnaz numărul 7.

Pentru orice fel de reparări și cumpărări de oroloage ofer garanță. S 363—30

GHEORGHE CIOROGARIU

MĂESTRU TÂMLAR.

LUGOJ, STRADA ATANASIOVICI No. 10.

(Casa proprie).

(Ci 217—120)

Iei recomandă atelierul bine asortat cu materiale uscate. Intreprinde și execută tot felul de lucrări aparținător acestei branșe, aranjamente interne și lucru pentru edificii ori unde, și în ori ce stil, cu : : : prețuri moderate. : : :

(Ba 116—280)

Gustați

Berea SLEPING-car

din fabrica „Bragadiru”.

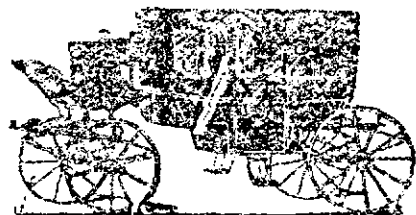
Prima fabrică de trăsuri, cu instalațiuni de mașini este a lui

Kovács István

TEMESVÁR-JÓZSEFVAROS
str. Fröbel nr. 58 (casa proprie),

fabricant de trăsuri și autocaroserie

furnisorul postelor reg. ung. și mehanizmele militare.

Mare depozit permanent de totfelul de trăsuri și calese noi și folosite.

Atelier de reparatură. Ateliere de făurie, rotarie și de lustruit.

(Ko 98—30)

Frideric Hönig

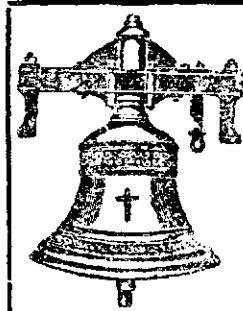
Arad, str. Rákoczi nr. 11—28.

turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor

[Ho 5—]

Fondat la 1840.

.. Premiata la 1890 cu cea mai mare medalie de stat. ..

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte clopote la turnarea unui și aceluiaș tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30 procente la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învârti și postamente de fer, prin a căror întrebuințare clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clatine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se pot învârti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o suprasolvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimite gratis.

Magazin de articlii pentru biserică și preoți.

GHEORGHE IANCOVICI

ARAD

Forray utca n-rul 2.

Postavuri de reverenzi, brăuri, preotești, roșii, vășuri, nete și negre :

Aduc la cunoștința onoratului public că au sosit
noutățile de toamnă
în stofe, mătăsuri, flaneluri, delainuri, parcheturi, ciorapi împlețiți în temniță, și multe alte
: : articole cari nu se pot toate înșira : :

Cea mai bogată magazie în articlii pentru sfintele biserică și preoți :
: serici și preoți :
(Ja 329—20)

Capital social Cor. 1.200.000.

Telefon nr. 188.

Post sparcassa ung. 29,349.

Banca generală de asigurare societate pe acții în Sibiu — Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii:

PARTENIU COSMA, DIR. EXECUTIV AL „ALBINEI” și PREZIDENTUL „SOLIDARITĂȚII”.

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiunile cele mai favorabile.

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbății de încredere ai societății. — Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat. — Persoanele cunoscute ca avizitori buni și cu legături — pot fi primite criticând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare” dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cel interesat să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare” DIRECTIUNEA: SIBIU—NAGYSZEBEN (CASA „ALBINA”) AGENTURA PRINCIPALĂ PENTRU COMITATUL ARAD, BEKÉS, CSANÁD, BIHOB, TIMIȘ, TORONTÁL, CABAȘ-SEVERIN Arad str. Lázár Vilmos nr. 2. Telefon nr. 850. (Ba 240—186)

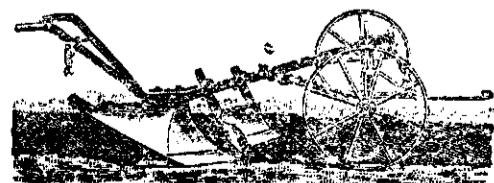
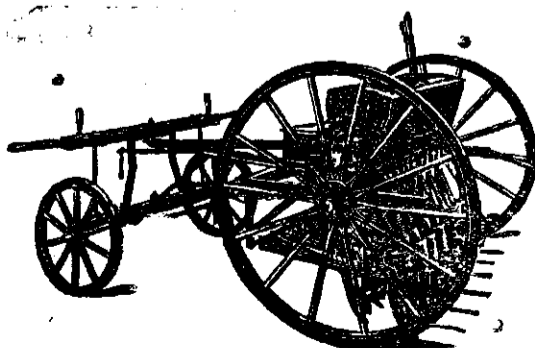
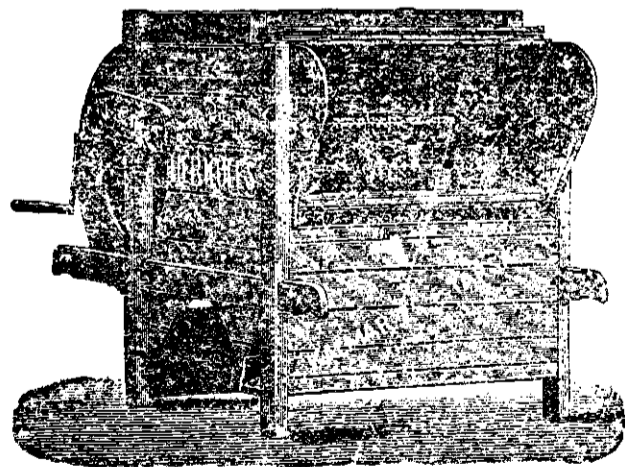
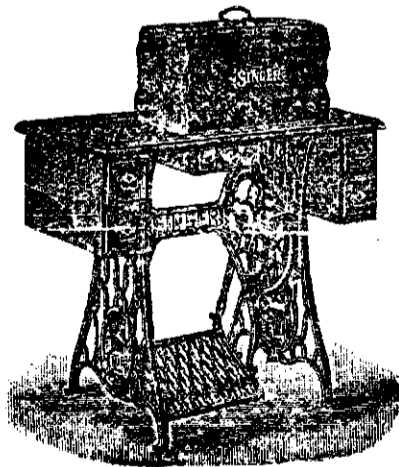
MAXIM L VULCU

FABRICANT ȘI NEGUȚĂTOR DE MAȘINI

ARAD, Strada Fábrián László nr. 5—6. Telefon nr. 608.

Atrag atențiunea on. public asupra marelui meu magazin de totfelul de mașini agricole cum sunt: mașini de sămănat, treerat, pluguri grape, preșuri, și mori de struguri, mașini de cusut.

Mai departe reconstruez tot felul de Locomobile să umble singure.

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII SOCIETATE PE ACȚII.

FONDATA IN ANUL 1887.

Centrala: Arad, Calea Arhiducelui Iosif, Nr. 1—2, casele proprii (vis-à-vis de primărie.)

Filiale: în Chișineu (Kisjenő) Șiria (Világos), și Boroșineu (Borosjenő).

Capital societar 2,500.000.— Cör.
Fond de rezervă 2,000.000.— Cör.
Depuneri spre fructificare 15,000,000.— Cor.
Circulațiunea anuală 400,000.000.— Cor.

Pentru sumele depuse fără termen de abdicere și rămân la bancă pe timp mai scurt de 3 luni de zile, plătește deponenților 4% interese, — iar pentru depunerile elocute pe timp mai îndelungat de trei luni de zile, după mărirea sumei depuse: plătește deponenților 4½% și 5% interese fără de nici o detrageră.

Primește depuneri spre fructificare despre cari eliberează libele.

Acordează împrumuturi hipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ.

Escontează cambii și acordează credite cambiale cu acoperire hipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat din al său

Vânzarea ocazională!

Prețuri foarte ieftine!

Magazin de dantele Arad, str. Asztalos Sándor 4.

Nu dați ascultare reclamelor răsunătoare, fiindcă este în interesul d-voastre să cumpărați mărfuri bune și ieftine.

Se vor pune în vânzare următoarele mărfuri ieftine:

Dantele dela 2 fil.	Năfrâmi de buzunar de batist pentru femei 20 fil.	Cămeși albe din șifon „R” pentru bărbați 1.98 cor.
Țesături de dantele dela 50 fil.	Tricouri de vară pentru copii 50 fil.	Cămeși de noapte din șifon R. 2.60 cor.
Gulere de dantele în orice fason.	Batist pentru scutirea corsetului 60 fil.	Pantaloni albi, croi francez, Köpper I, 2.80 cor.
Decoruri pentru haine, în orice execuție.	Jupoane de lister și clot cu orețele duble 3 coroane.	Gulere pentru bărbați, calit. I. 30 și 12 fil.
Cordele late, în orice culoare, 1 m. 60 fil.	Jupoane de mătăasă taft în orice culoare c. 7.	Manșete pentru bărbați „ ” 40 fil.
Ciorapi de mătăasă, mouslin în orice culoare, cor. 1.10.	Talii de mătăasă 6 cor.	Bretele în orice culoare 70 fil.
Ciorapi ordinari pentru femei 3 păr. cor. 1.—	Talii de batist cor. 2.40 fil.	Cravate de mătăasă p. bărbați 30 fil.
Ciorapi flour calit. I. 3 păr. cor. 2.40.	Halaturi de delin, execuție frumoasă 6—6.50 coroane.	Ploiere pentru bărbați și dame 2.80 cor.
Ciorapi cu vârgi pt. bărbați 3 păr. cor. 1.20	Cămeși pentru femei din șifon „R”. 1.60 cor.	Albituri fine pentru femei, acoperitoare de dantele pentru porturi, stori, draperii, covoare, linoleu.
Ciorapi pentru băieți, în orice mărime dela 30 fil.	Pantaloni pentru femei din șifon „R” 1.80 „	Mătășuri taft și messalin, dantele și țesături de dantele, asortiment foarte bogat.
Ciorapi de mătăasă pentru femei 4 cor.	Cămeși de zefir pentru turiști, execuție elegantă 2.60 cor.	Madeire brodate, corsete Reform etc. etc.
Mănuși de ață 40 fil.	Cămeși de zefir fără gulere 2.80 cor.	
Mănuși lungi de mătăasă 3 cor.		
Mănuși de piele glacé lungi cor. 3.60 fil.		

==== Rugăm să vă convingeți fără obligamentul de a cumpăra. ====

Prețuri ieftine!

Telefon: 932.

[Ge 304]

Cu stimă: **Magazinul de dantele (Csipkeáruház).**

Atențiune! Mare asortiment de Madeira.

Mare asortiment de dantele și țesături de dantele.

prea departe, însuflețirea e la așa un grad în ambele state, încât izbucnirea războiului e inevitabilă. Ambele state au făcut cu mobilizările cheltuieli teribile încât nu mai pot retira. Nu trag la îndoială că Pașici și Geșow mai bucuroși ar menține pacea, dar situația e de așa încât războiul e inevitabil. Turcia nu poate da în grabă autonomia și statele balcanice nu se vor putea liniști. Foarte probabil că izbucnirea războiului e iminentă în ori ce moment.

Serbia desminte ultimatul.

Belgrad. — Agenția telegrafică ungară anunță: Ministrul de externe sârbesc l-a rugat pe corespondentul nostru a desminti urgent și a constata că afirmațiunile după care ministerul de externe ar fi dat informații referitor la ultimul, precum și știrea că la Belgrad ar fi sosit din Constantinopol o comisiune specială de 6 membri, ca să înceapă tratative cu guvernul sârbesc, nu sunt adevărate.

Tactica statului major turcesc.

Colonia. — După știrile sosite din Constantinopol statul major turcesc va urma tactica că față cu Grecia, Sârbia și Muntenegru se va pune în defensivă, iar împotriva Bulgariei va începe o acțiune ofensivă. Forțele armate turcesti numără de prezent la Adrianopol la 250.000 soldați.

Presa bulgară și atitudinea României.

Sofia. — Ziarul democrat „Preporetz” apărut târziu seara, într-o singură pagină, vorbind despre momentul actual, spune următoarele cu privire la România:

„Până acum Bulgaria îi era teamă de România; acum însă s'a dovedit că România nu-și schimbă tradițiile sale, că România nu e statul care să poată lupta împreună cu Turcii împotriva fraților săi bulgari. Regele Carol al României, dovedit că el a rămas eroul strălucit dela Grivita și Plevna”.

Mobilizare.

Viena. — Locuitorii insulei Creta se pregătesc să trimeată sub steagul grecesc voluntari pe câmpul de războiu. Guvernul cretan a mobilizat 5 contingente. Domnește în toată insula o însuflețire neobicinuită.

România a promis sprijin guvernului turc?

Londra. — De câteva ore guvernul turc întreține un viu schimb de depeși cu guvernul român. Se afirmă că România a promis Turciei sprijinul său în cazul unui războiu.

Berlin. — La bursa din localitate se răspândise astăzi știrea că România va obține un mandat din partea Europei pentru o intervenție, menită a ține statele balcanice în șah.

Tratativele pentru o conferință internațională.

Londra. — O agenție telegrafică afirmă — știrea a fost reprodușă de mai multe ziare — că Turcia ar fi început tratativele cu puterile în vederea convocării unei conferințe internaționale.

Mai nou

Armata sârbească a intrat în Novibazar?

Serajevo. — La Valjevo și Musice o divizie a armatei sârbești în număr de 15.000 soldați cu 10 tunuri de munte au intrat în sandjaciul Novibazar. Mohamedanii din sandjac se refugiază în Bosnia, la vre-o 200. au sosit la Serajevo.

Mesajul de tron bulgar.

Sofia. — Azi s'a deschis sesiunea sobraniei. Regele Ferdinand în mesajul de tron a accen-

tuat că mobilizarea generală și proclamarea stării de asediu a fost inevitabilă.

Dvoastră — a spus regele — sunteți chemați să aprobați ucazul de proclamare stării de asediu pe baza articolului 7 din constituție și să hotărâți asupra măsurilor legislative de cari are lipsă patria între împrejurările grele de azi. În convingerea că veți aduce un serviciu folositor statului bulgar, cer binecuvântarea lui Dumnezeu pentru Dvoastră”.

Spiritele sunt cuprinse de o însuflețire și seriozitate de nedescris.

Deschiderea scupștinei.

Belgrad. — Azi înainte de amiază la 9 ore s'a deschis sesiunea extraordinară a scupștinei. Regele Petru în mesajul de tron a expus că relațiile dintre Serbia și marile puteri sunt desăvârșit liniștitoare. Turcia singură a provocat evenimentele obvenite și Serbia a fost constrinsă a mobiliza. Dar noi cu bărbăție vom privi în fața evenimentelor.

Moștenitorul de tron grecesc pe câmpul de războiu.

Athina. — Moștenitorul de tron al Greciei nu așteaptă sosirea acasă a regelui Gheorghe ci va pleca mâine pe câmpul de războiu și va prelua comanda supremă asupra armatei.

Athina. — Situația e foarte gravă. Ciocnirile războinice se consideră de inevitabile mai cu seamă dacă Turcia va încheia pace cu Italia — ceea ce se așteaptă în tot momentul. Moștenitorul tron va lua comanda supremă asupra armatei. Camera a fost convocată, ca să investescă guvernul cu plenipotența necesară și pentru votarea cheltuielilor de mobilizare.

Atitudinea României.

București. — România în caz de război va urma întru toate atitudinea marilor puteri și numai în caz dacă Bulgaria ar învinge, va cere recompensă.

Alarma de mobilizare în Hodmezővásárhely și Szabadka?

Hodmezővásárhely. — Primarul orașului Mihai Juhász a primit azi încunoștința intimă că ordinul de mobilizare e iminent în orice moment, și sunt deja de acum a se lua toate măsurile necesare. Primarul îndată după primirea încunoștințării a luat toate măsurile necesare în absența șefului dela secția pentru afacerile militare.

Szabadka. — În oraș s'a răspândit vestea că toți medicii în rezervă din oraș au fost chemați în serviciu militar. Ei au fost împărțiți la spitalul militar din Neoplanta. În zilele cele mai apropiate vor trebui să plece. Știrea a produs mare neliniște în oraș.

Aviz

Avizăm abonații noștri că expediția ziarului „Românul” am transformat-o și în viitor foala se va trimite după sistemul nou folosit și la foile mari din Budapesta și străinătate.

Deoarece aceasta transformare a reclamat o muncă uriașă și credem că s'au strecurat și unele greșeli la adrese, rugăm abonații cari nu primesc ziarul, sau primesc greșit să binevoiască a ne aviza despre aceasta ca să putem îndrepta momentan greșala comunicându-ne totodată și adresa completă la care trebuie să se expedize ziarul.

Adm. ziarului „Românul”.

Catastrofa de pe Dunăie.

București, 21 Septembrie v.

Impăratul Austro-Ungariei, luând parte la dooliul armatei române pentru groaznica catastrofă întâmplată șalupei „Trotus” a adresat următoarea telegramă:

Majestății Sale Carol I Rege al României.

Castelul Peles.

Cu cea mai adâncă părere de rău am aflat despre înspăimântătorul accident ce s'a întâmplat canonierii Tale „Trotus” și în urma căruia au pierit nu numai bastimentul dar și un însemnat număr de ofițeri ce se aflau pe bord. Adânc mâhnit de această întâmplare nenorocită care m'a sguduit, Te rog din suflet să fii încredințat că împărtășesc din adâncul inimei doliul Tău pentru pierderea ce a suferit armata și marina Ta prin moartea ofițerilor și soldaților făcându-și datoria cu credință.

Franz Joseph.

Regele Carol a răspuns:

Majestății Sale Impăratului și Rege

Viena.

Călduroasa și cordială parte pe care O iei la nenorocirea zguduitoare și dureroasă care a răpit armatei Mele un mare număr dintre cei mai bravi ofițeri ai ei, mă mișcă foarte adânc și-mi dovedește din nou simțimintele de iubire și viul interes pe care ni-l arăți în orice împrejurare. Cuvintele Tale de mângăiere vor fi primite de poporul Meu cu sinceră recunoștință și vor lăsa o impresie veșnică. Pentru armata Mea și pentru cei rămași în urma morții ofițerilor în exercitiul funcțiilor lor, viața parte ce iei este un adevărat balsam în momentul acesta de dureroasă încercare care ne învăluie în doliul cel mai adânc. Îți exprim încă odată cea mai cordială mulțumire pentru călduroasa Ta simpatie care ne face tuturor bine.

Carol.

Ziarele vieneze sunt informate că ministrul de război al Austriei, în urma nenorocirii de pe Dunăie a șalupei „Trotus”, a trimis ministrului român de război, o foarte călduroasă telegramă de condoleanțe.

Regretele Rusiei.

Excelența Sa Schebeko, ministrul Rusiei în București a trimis o scrisoare dlui Titu Maiorescu, președintele consiliului și ministrul de externe, prin care își exprimă regretul său pentru nenorocirea de pe Dunăie. În scrisoarea trimisă Excelența Sa Schebeko, asigură pe d. prim ministrul Maiorescu de o deosebită simpatie pe care poporul rus o are față de Români.

Parastas pentru victime.

Miercuri dimineața s'a oficiat la catedrala episcopală din Galați un parastas pentru ofițerii și soldații căzuți victime catastrofei dela Hârșova. Serviciul divin a fost oficiat de însuși P. S. Sa episcopul Nifon al Dunării de jos, înconjurat de tot clerul episcopal.

P. S. S. episcopul a rostit o cuvântare spunând că moartea ofițerilor și soldaților căzuți victimele năprazniciei catastrofe, trebuie privită ca o moarte eroică. D. contra-amiral Eustațiu în numele marinei, exprimând păreri de rău pentru pierderea ce suferă armata noastră, și pentru pierderea suferită de familiile victimelor.

Șalupa scufundată în urma groazniciei catastrofe dela Hârșova a fost găsită și scoasă la suprafața apei de către drajdalele portului Constanța și de scafandrieri. Șalupa s'a găsit la 8 metri mai în jos de nivelul apei și la 200 metri mai în jos de locul în care a avut loc accidentul. Toate cadavrele ofițerilor înecați s'au găsit în cabine.

NEUMANN M.

exportor pentru haine de bărbați
furnizor al curții imp. și reg.

Magazin de haine pentru bărbați,
:: pentru copii și pentru femei ::

ARAD

№ 202

Mărfuri excelente.

Despărțământ special pentru comenzi după măsură.

Doi candidați de avocați

afă aplicare momentană în cancelaria avocațială a lui

Dr. Gheorghe Drimba,
Cohalm (Köhsalom).

(Di 469-2)

Un băiat

din casă bună care a absolvat cel puțin 1-2 clase gimnasiale, reale sau civile să primește imediat ca învățacel în prăvălia cu marfă de modă și manufactură a lui

Iulius Popovici,
comerciant, Hátszeg.

(Po 460-3)

Caut

un candidat de avocat

Dr. Gheorghe Gârda,
advocat, Făget.

Ge 442-5

Manuale folosite și noi

pentru toate institutele de învățământ precum și hârtie și revizite de scris se capătă cu prețuri ieftine la librăria **Pichler Sándor**, Arad, Piața Libertății (Szabadság-tér) nr. 1.

(Pi 307-100)

Un candidat de avocat

cu praxă afă aplicare momentană în cancelaria subscrișului

Dr. Iustin Petruțiu, adv.
Chișineu (Kisjenő).

(Pe 337)

Prăvălie de instrumente muzicale de vânzare.

Tot aci, din cauza desfacerii prăvăliei, se vând totfelul de instrumente muzicale, violini pentru începători, harmonice, goarne și instrumente de suflat, cu prețuri foarte scăzute.

Vasváry K. I.

Va 330-8

Arad, str. A-ztales nr. 5.

Schimbare de hotel.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public. precum și cunoșcutilor prietenilor, că am cumpărat

Hotelul—Savoy și restaurantul

din Budapesta, VIII. bulev. Iózsef nr. 16

Săli speciale pentru bancheturi și nunți. Seara concertează orchestra lui **Kurina Simi**. Roagă binevoitorul sprijin.

Szabó Tivadar, proprietar.

Directorul hotelului „**Stefania**”, și a cafenelei „**Quarnero**”, și a „**Abbazia**” și proprietarul cafenelei „**Simplon**”.

(E 383-10)

P. T.

Viticultori și proprietari!

Grăbiți a procura altoi din cele mai alese soiuri de vin alb, roșu și negru; struguri desert, de masă, urcătoare pentru locuință și ville. Exquisite de rară specialitate — dela pepinăria cea mai vestită din Ungaria și străinătate: **IOSIF MOLNÁR** în Értarcsa, p. u. loco (com. Bihar) Ungaria. Catalogul cel mai nou la dorință se trimite gratis și francat. Altoii, Delaware, vișle, portaltoii cu și fără rădăcini toate productul nostru. **Iosif Molnár** mare proprietar și pepinierist în ÉRTARCSA, p. u. loco (com. Bihar) Ungaria.

[Bo 417-10]

Află aplicare

momentană doi scriitori cu praxă bună și cari posed perfect limba română și maghiară în cancelaria avocatului **Dr. Matyás Lázár**, Sibiu strada Cisnădiei, nr. 28. (Ma 453-5)

AVIZ.

Am onoare a aduce la cunoștința on. dame din Arad și provincie, că mi-au sosit noutățile de pălării de toamnă și iarnă, pe care le vând cu prețuri foarte ieftine. Magazin permanent de pălării de doliu. Execut totfelul de transformări de pălării, în timp scurt, cu prețuri foarte ieftine.

Roagă binevoitorul sprijin:

Amtmann M.
Arad, str. Zrinyi.

(A 398-10)

În lucrătorea electrotehnică și mecanică și institutul concesionat de autorități de instalări electrice.

ALFRED POLATSGHIK

Budapest V. str. Nagymező utca 64.

Se lucră: tot felul de instrumente chimice-fizice, monometre și executarea crevetelor. Cântare de precizie pentru farmaciști, drogerii și aurari. Instalări de lumină și soner (clopoțele) electrice, telefon de casă pe pe lângă prețurile cele mai ieftine.

(Po 78-30)

GHEORGHE SZÖCS

:: CROITOR CIVIL ȘI MILITAR ::

So 94-40

BRAȘOV,

Str. Mihail

nr. 10.

(prețuri proprii).

Deposit de cele mai nouă stoffe indigene și din străinătate — Serviciu prompt! Prețuri solide!

Mme B. GOLDSTEIN

Brașov, str. Kloster 33.

„Prima fabrică de

corsete din Brașov”

Execută și expediază orice artelii în bransa aceasta. —

Rog să cereți prețurent

— Ilustrat. —

Go [262-50]

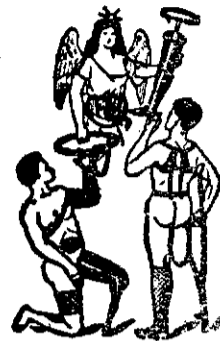
CORSETT CHIC

SIGISMUND LAUTER

mănușer și bandagist.

VÂRȘET— Versecz Promenada Andrassy (Edificiul „Casei de păstrare“.)

Oferă bandage proprii recomandate de cei mai buni medici, **corsete, bandage pentru pânțe, irigatoare, suspensorii, vată** (bum-bac), **legătoare**, apoi cele mai excelente prezervative pentru femei și bărbați, mănuși și parfumuri, cu prețurile cele mai convenabile.

Serviciu prompt!
(La 373-10)

(E 382-12)

SANATORUL JÁNOS

: obstetrică :
și gynecologie

o o o

Profesor: **Dr. BÄCKER JOZSEF.** — Medic-șef:
Dr. TOTH GEDEON.

BUDAPEST, Városmajor-utca.

WEISZ

RÓZA

salon de pălării pentru dame,
Arad, str. Deák Ferenc 2.

Am onoare a aduce la cunoștința on. dame, că m'am reîn-tors din călătoria mea făcută la Viena, de unde mi-am asor-tat salonul cu cele mai noi

modeluri de pălării pentru dame, — velour și plisă.

Pălării de doliu și transformări se execută în 24 ore.
(Ve 408-10)

Înștiințare.

Aduc la cunoștința on. public, că am deschis în Arad, plața Bocskai nr. 3 (lângă școala izraelită)

o spălătorie cu aburi specială, cu putere electrică, pentru curățirea gulerelor. Comandele din provincie se execută prompt. Dela spălătorii mai mici și dela colectori prime-mese gulere spre curățire modernă, cu prețuri ieftine.

Local colectiv: str. Carolina nr. 4 (vis-á-vis de lăptărie).

Rog binevoitorul sprijin al on. public.

Cu stimă:

Ti 328-5)

vád. Trlebi Mihályné.

MICA PUBLICITATE

Se plătește de cuvânt 5 (cinci) fleri. Titluri sau cuvinte mai groase 6 fl.

ANUNȚ.

O prăvălie de ferărie și coloniale, la loc de frunte în piața orașului Szászsebes din cauză de morboasă și a să preda în condițiuni favorabile. Reflectanții să se adreseze subsemnatului institut. „AGRICOLA”, bancă populară societ. pe acții în Szászsebes. (A 461—3)

De vânzare

imediat, din cauza schimbării de locuință: o elegantă oglindă de Venetia, o lampă de Venetia, o garderobă, mașină de cusut și un pat pentru servitoare. Informații dă cu plăcere: Rubinstein Mór, expeditor, unde se pot vedea și obiectele amintite.

Un tânăr universitar anul III caută spre fidanțare o fată, care deja de acum l-ar ajuta până absolvă. Discreție: onoarea. Oferte sub deviza „Țara Oltului”, Budapest, Ullői út 87 I 12-a. (Ța 462—2)

CAUT CA ECONOAMĂ

o femeie onestă cultă și prezentibilă vărsată în afacerile casnice, menaj și cusut, ce se recere pe lângă creșterea unei fetițe de 14 ani. Etatea până la 45 ani, ofertele se vor adresa administrației sub deviza „Nello”. (Ba 379)

Doar n'ai mâncat ceapa ciorii?

să cumperi gramafon ori eufon în rate cu prețuri întregite, când eu dau gratis un eufon de concert fiecăruia care cumpără dela mine 15 plăci duble noi pentru 30 fl. Gramafon mare, pe lângă garanță 12 fl.

Mare asortiment de Pathefon și plăci.

Reich Aladár

mare magazin de instrumente muzicale

Budapesta, VIII., str. Népszínház nr. 27.

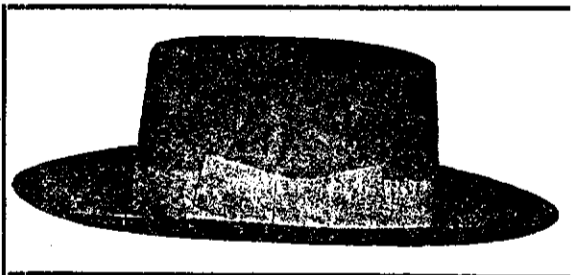
Cereți imediat catalog de prețuri.

(Re 103—30)

Dénes și Goldmann

prăvălie de modă pentru bărbați

Timișoara — Cetate (Temesvár — Belváros) strada Hunyadi.

Oferă excelentele și elegantele sale mărfuri de modă pentru bărbați. Albitri după măsură.

Prețuri fixe.

De 325 15

Telefon: 13—04

ATELIERUL DENTISTIC

ni-l-am mutat din Strada Forray pe piața SZABADSÁG-tér.

Garnituri de dinți fără pod,

pe cari cu abateră dela sistemul vechi nu le mai lucrăm din cauciuc, ci din cele mai nouă materii inventate, cari sunt fără nici un miros și gust, nu se tocesc și nu se frâng.

Lucrări în aur și platină executăm pe lângă prețurile cele mai moderate.

med. BERTALAN KURZER și ERNŐ VIDOR de Márfta.

(Ku 154—30)

A. 33—50

Numărul telefonului 23.

Ujj Janos,

stabiliment industrial de cement, în Kisjenő-Erdőhegy și Nagyzerind. (Aradmegye).

Execută țevi de beton, plăci de pavaj, plăci de marmură artificială, terrazzo și mozaic, colonne, scări, lavițe, cărămizi, țigle, inele de fântâni cu fer, plăci sub sobe, vâlăie de ori-ce lungime, etc. etc.

Acest stabiliment lucrează și proiectează de cheltuieli și planuri pentru pod de beton cu construcție de fer și pentru betonizarea trotoarelor.

KNUTH
BUDAPEST VII.

KÁROLY
GARAY-UTCZA 6—10

Apaducte

Incalzire centrală cu apă și aburi, ventilatoare, aranjamente pentru ferbătoare cu aburi și spălător cu aburi, pompe, closete

KNUTH KÁROLY Inginer și fabricant, reprezentant de curte al Al. Sale ces. și reș. Budapest. Iosif.

BUDAPEST, VII. Garay-utca 6—10 sz.

(E 268—20)

JOAN TEJNOR

Timișoara-Fabric, Andrásy-u. 18.

Recomand numai fabricate de clasa

primă ca: cuțite de buzunar, briciuri de ras, foarfeci de oțel, instrumente chirurgice, tacâmuri, unelte de grădinar, bantage; legături la curarea morburilor se efeptuiește prin oameni esperți

Ciorapi de gumi, specialist pentru mână artistice, picioare și alte aparate ortopedice, preservative, ascuțiri, reparaturi, nichelări se efeptuiesc garanție de oameni esperți.

